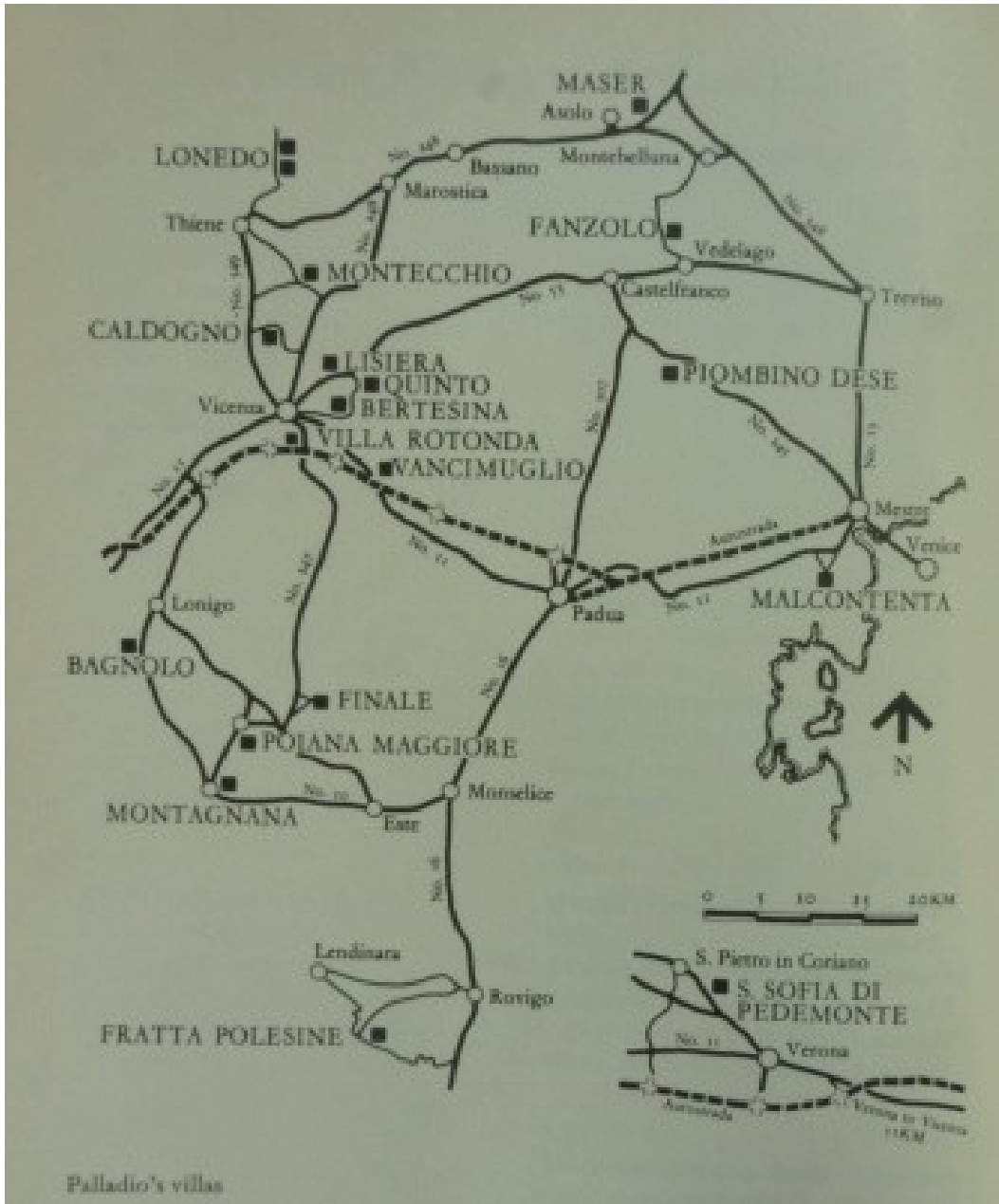

Andrea Palladio

Vily I

Palladio's villas

- Anton Francesco Doni (*Le ville del Doni*, 1566):
„tyto vily jsou zařízeny tak pěkně a bohatě, že není žádný rozdíl mezi nimi a městskými paláci“

„knížata a páni si vytváří své krásné vily proto, aby unikli hlučnému davu. Budují si je v menší i větší vzdálenosti od měst a poskytují jim stejnou krásu a pohodlí jako jejich paláce ve městech.“

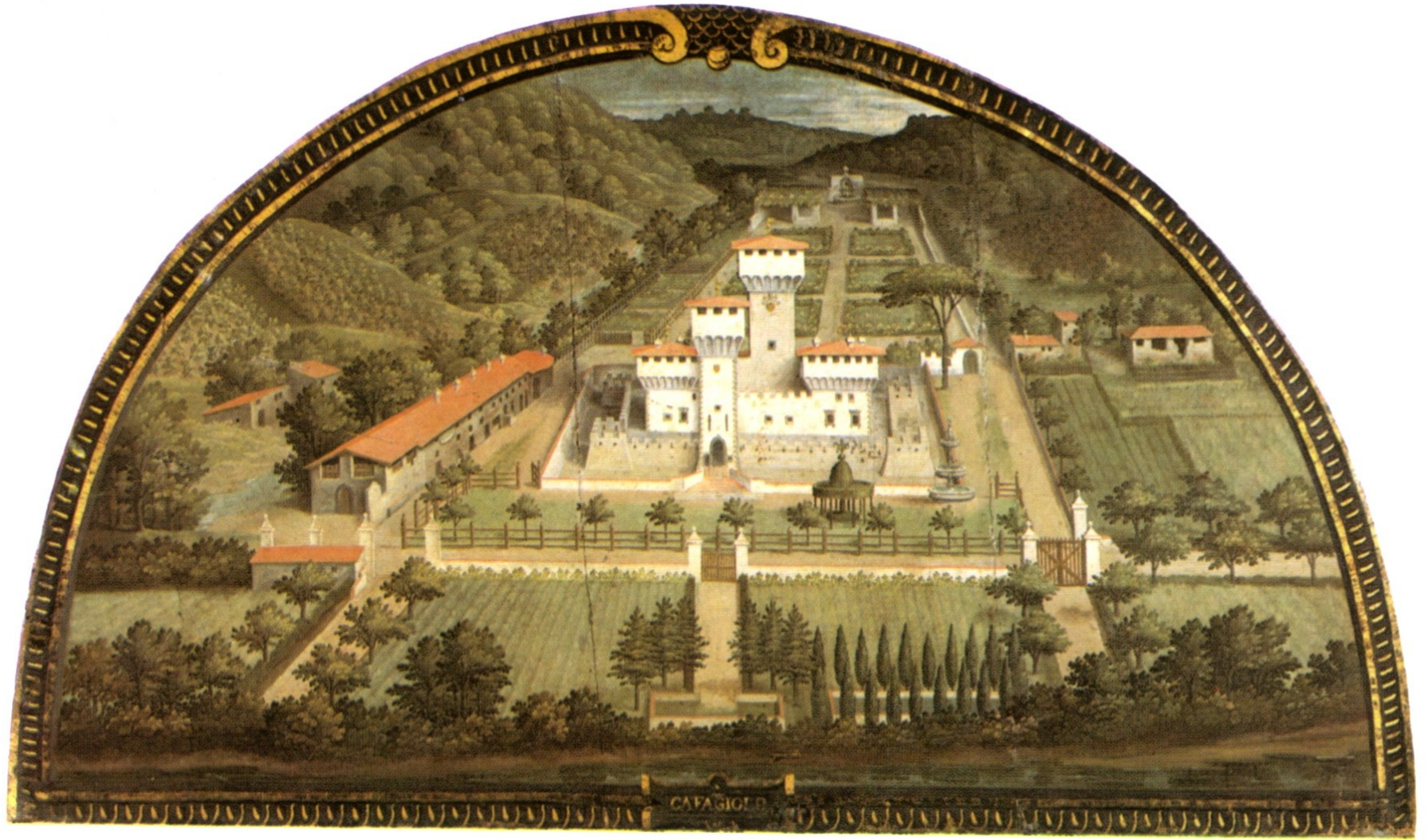
Andrea Palladio, 2. kniha:

- ... (šlechtic) „neméně užitku a útěchy snad získá z venkovských domů, kde stráví zbytek času přehlížením a zdokonalováním svého majetku...kde si cvičením, protože na venkově se obvykle chodí pěšky nebo na koni, zachová **tělo** snáze své zdraví a sílu, a kde konečně **duch** unavený městskou činností nabere svěžesti a klidu a pokojně bude moci přistoupit ke studiu literatury a k rozjímání, tak jako měli staří mudrci často ve zvyku uchýlovat se do podobných míst, kde navštěvováni svými výtečnými přáteli a příbuznými, majíce domy, zahrady, fontány a podobná obveselující místa, a především svou **ctnost**, mohli snadno dojít onoho blaženého života, jakého jen zde na této zemi možno dosáhnout.“

- Annibale Caro - humanista a literát 16. století nazýval – prostředí vily poskytuje prostor pro „*důstojné odpočívání*“
- Antická tradice (Horatius, Ovidius, Vergilius):
Idea blaženého člověka, jenž je vzdálen světa povinností – *Beatus vir qui procul negotiis*

Villa Medicea v Caffagiolo, Giusto Utens, 1598

Michelozzo di Bartolomeo, Villa Medici, 1458-1472, Fiesole

Beatnus vir qui procul negotii

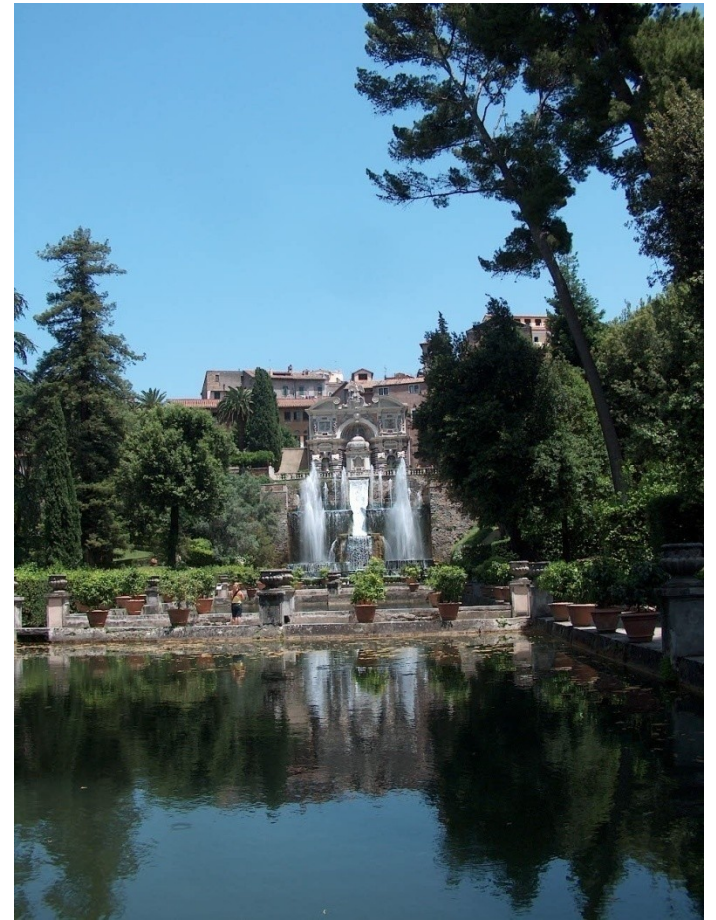
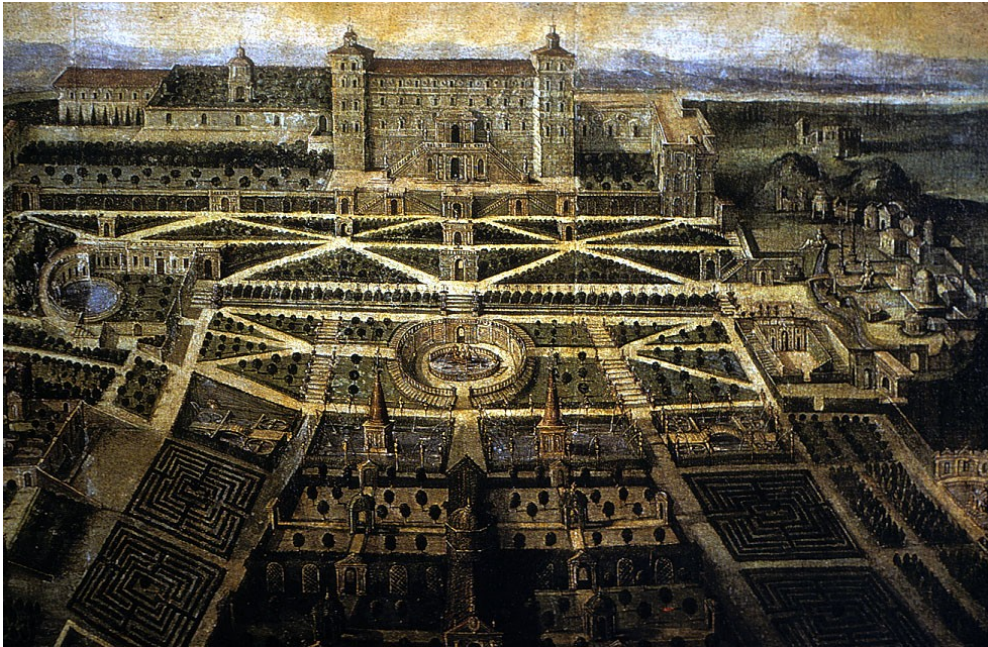

Le ville del Doni (1566) - několik typů venkovského obydlí

- vila významného aristokrata - *villa – casa di signore*
- vilový dvorec světáka - *podere di spasso*
- lovecký letohrádek měšťana - *possessione di ricriatione*
- hospodářská chýše – *capanna*

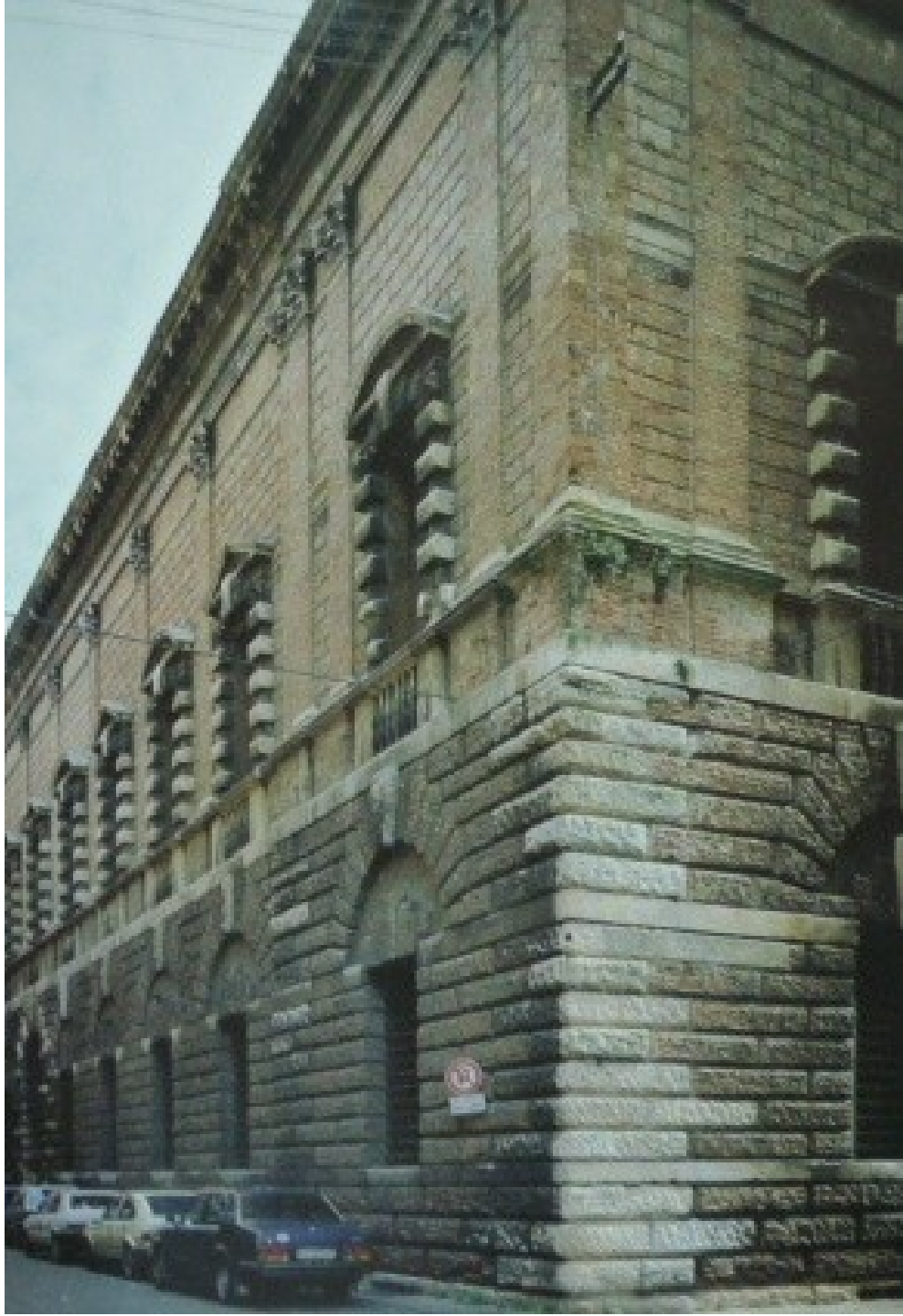
(Jiří Kroupa, Vila – ideál a historická skutečnost, in: Jana Máchalová – Ivan Chvatík (eds.), *Příběhy slavných italských vil*, Praha 2010, s. 16–19).

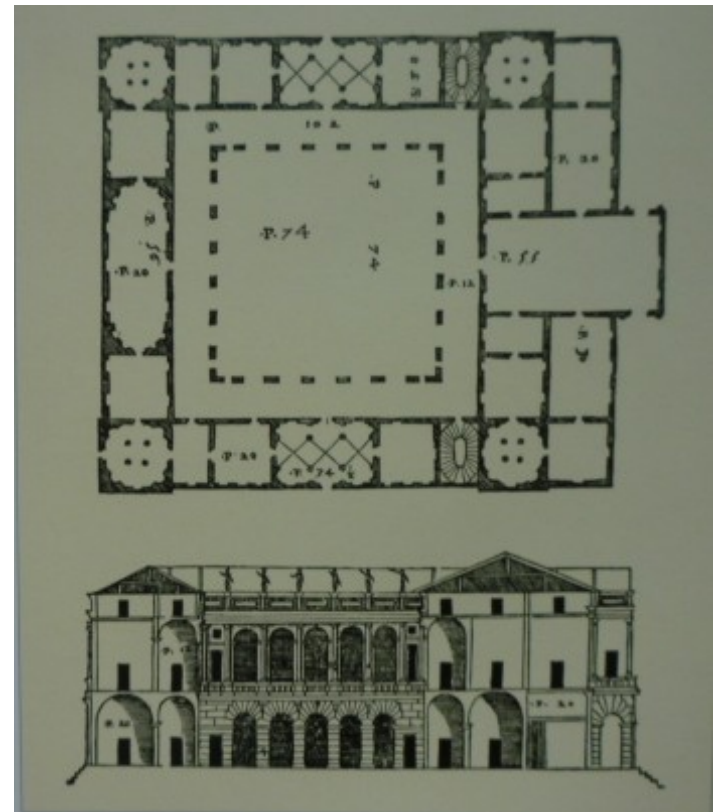

Vicenza, Palazzo Thiene
1542 zadal hrabě Marcantonio de
Thiene

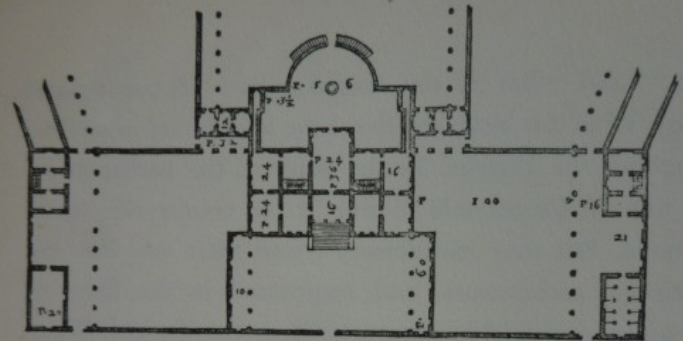
Palladiovi – smlouva
1552 – Alessandro Vittoria zdobí
místnosti obou podlaží

Lonardo, Villa Godi,
1538-1542

11. Villa Godi, plan and elevation

Thiene, Villa Colleoni

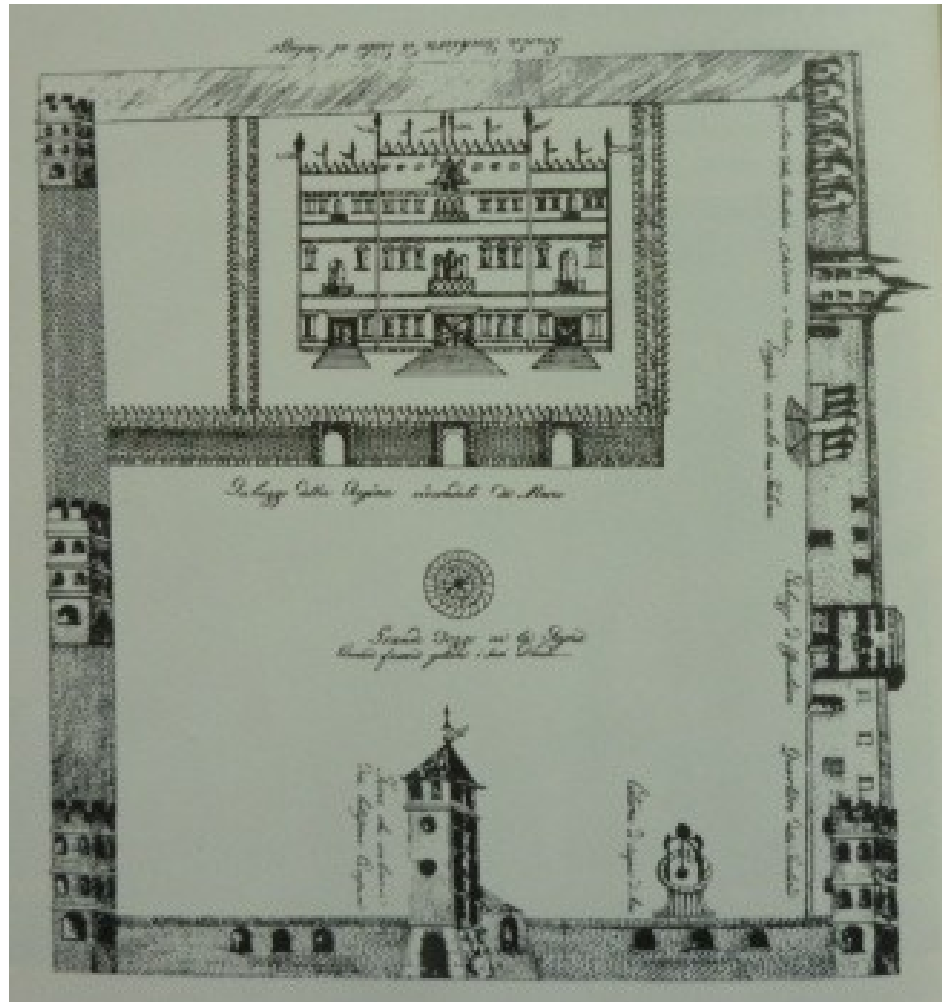

Fondaco dei Turchi

Cestovní diář Marina Sanury – 1483

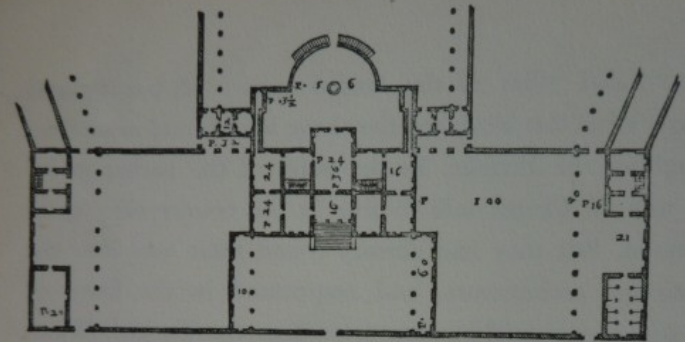
Vila Caterina Cornaro

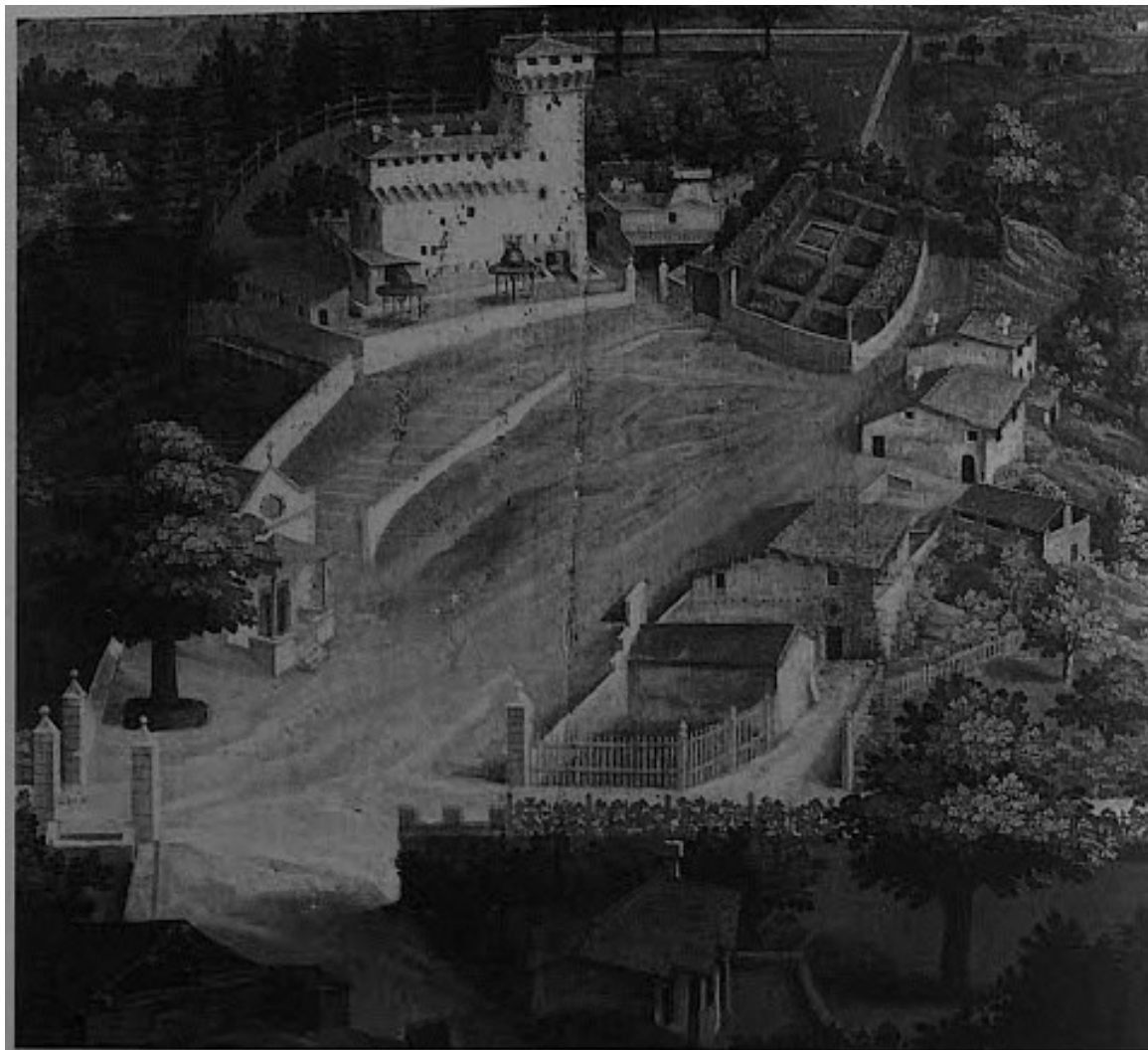

Lonedo, Villa Godi, 1538-1542

11. Villa Godi, plan and elevation

Villa Medici, Trebbio, před 1433

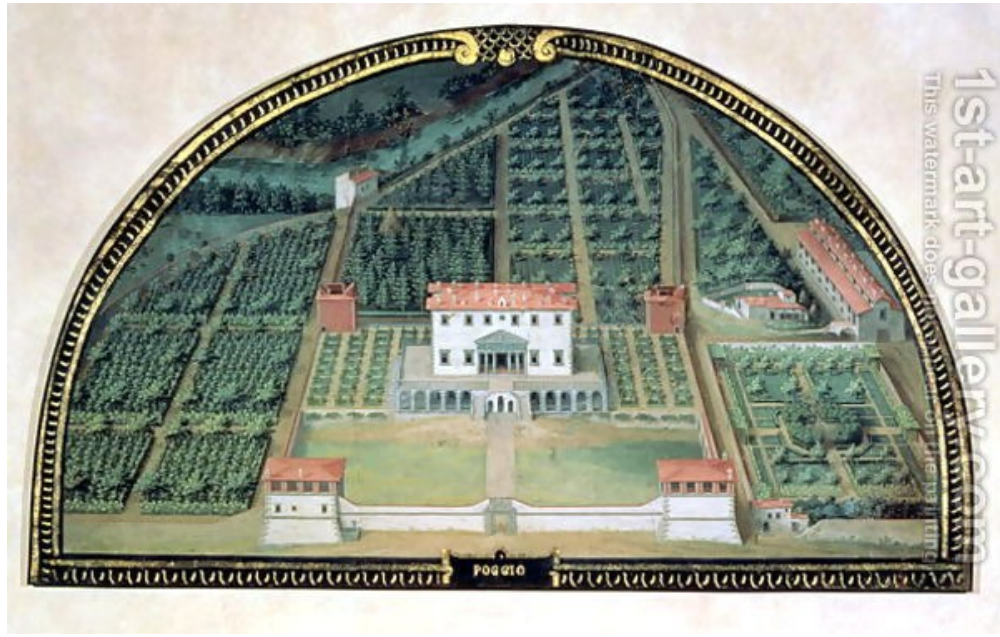
3.3 Villa Medici, Trebbio, c. 1427–33. Painting by Giusto Utens, 1598/99

Villa del Poggio a Caiano (1485-1497)

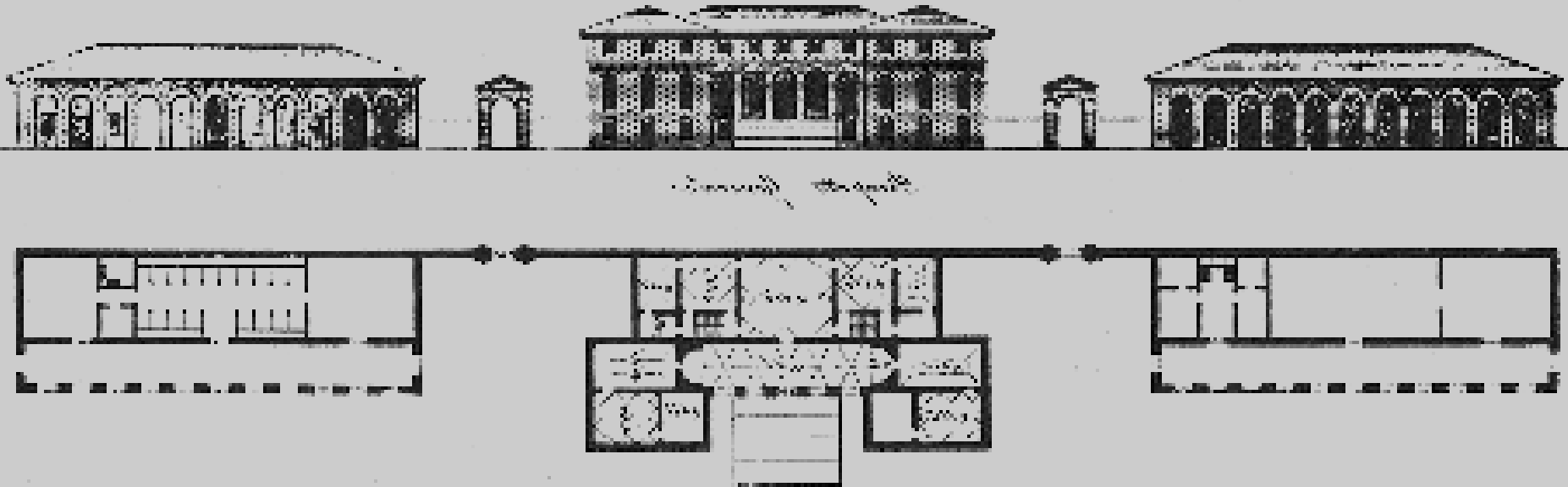

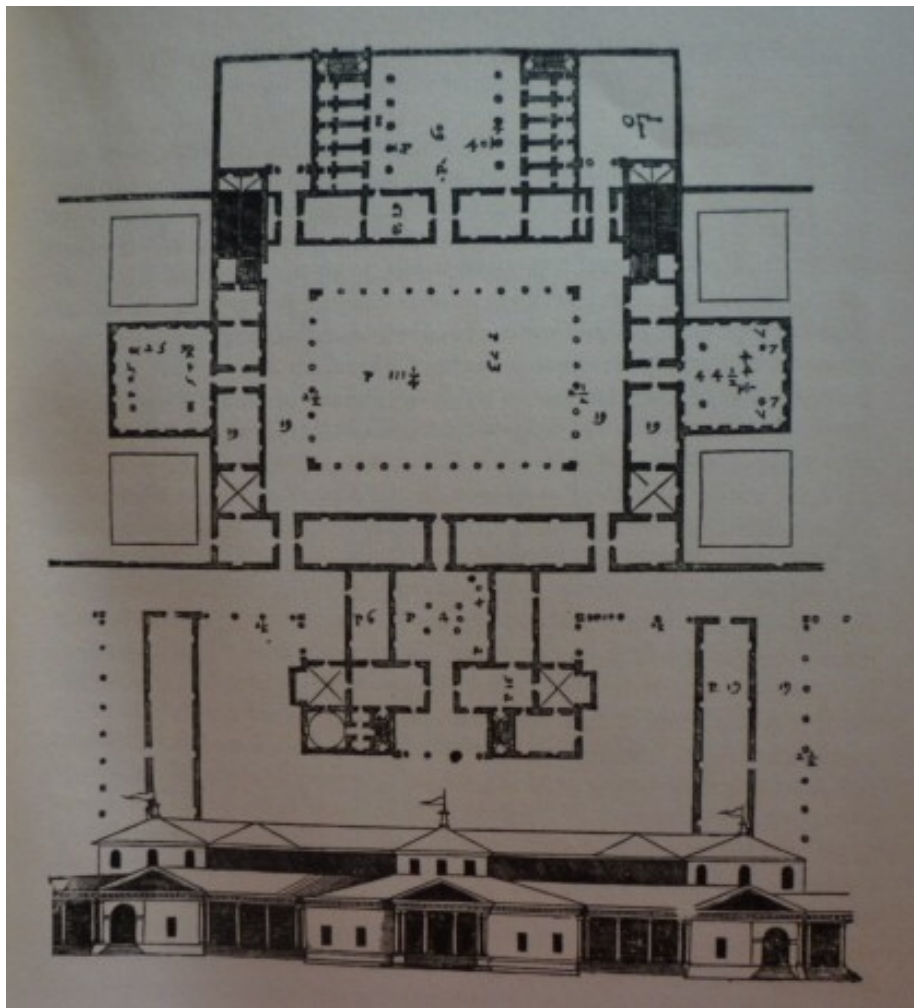
Michele Sanmicheli, La Soranza, kol. 1550

Jacopo Sansovino, Villa Garzoni v Pontecasale – 1535-1545

II. kniha, kap. XVI. O venkovském domě starých

- *Hlavní průčelí je obráceno k jihu a má loggii, z níž se chodbou vstupuje do kuchyně...Z levé strany jsou tam stáje pro býky...-Z téže strany jsou také lázně...Z pravé strany je lis a jiné místnosti na olej...Z pravé a levé strany nádvoří jsou stáje pro koně, ovce a jiná zvířata a seníky...Vzadu je vidět obydlí pána, jehož hlavní průčelí je protilehlé průčelí hospodářského domu. V těchto domech, stavěných mimo město, byla atria v zadní části*
- *Lze v nich pozorovat všechny ty úvahy, o nichž se hovořilo vpředu...*

Kap. XII. O volbě pozemku pro venkovské stavby

- *Především se tedy zvolí místo pokud možno **pohodlné** vzhledem ke statku a v jeho středu, aby mohl pán bez velké námahy dohlížet a zlepšovat své okolní pozemky*
- *Bude-li možno stavět u řeky, bude to velmi pohodlné... (např. Villa Pisani v Bagnolu)*

- *Nesmí se stavět v údolích uzavřených mez horami, protože domy ukryté v údolích jsou kromě toho, že jsou zbaveny daleké vyhlídky a možnosti být viděny a že jsou bez jakékoliv **vznešenosti a velikosti**, pravým opakem zdraví, protože dešti, které se k nim sbíhají, otěhotnělá země vypouští výpary zhoubné duchu i tělu*

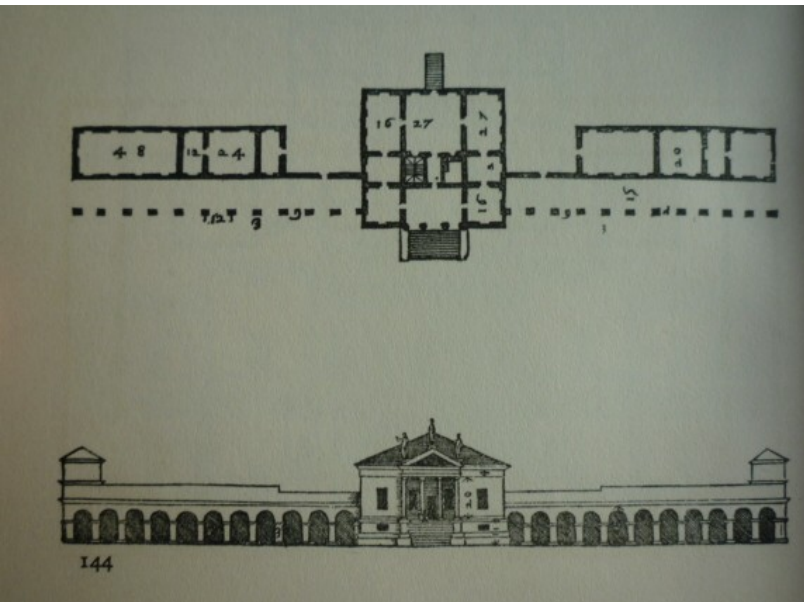

Kap. XII. O členění venkovských domů

- *Po nalezení veselého, příjemného, **pohodlného** a zdravého pozemku se přistoupí k jeho ladnému a **pohodlnému** rozčlenění. Na venkově se žádají dva druhy staveb, jeden pro pána a jeho čeleď a druhý pro správu, uchovávání zásob a chov domácích zvířat-...tak, aby si oba druhy staveb navzájem nepřekážely*
- *Obydlí pána musí být vystavěno s ohledem na jeho rodinu a podmínky a udělá se tak jako ve městě...Přístřeší pro venkovské nářadí, na zásoby a pro zvířectvo se spojí s domem pána, aby se všude mohlo chodit pod střechou, aby pána neobtěžovaly ani deště, ani žhavé letní slunce při sledování jeho záležitostí, což bude také velmi užitečné proto, že se pod střechou uloží dříví...kromě toho budou tato loubí velkou ozdobou.*
- *Kůlny na seno budou obráceny k jihu nebo k západu, protože seno usušeno teplem slunce nebude ohroženo zapařením a zapálením*

...kromě toho budou tato loubí velkou ozdobou.
Fanzolo, Villa Emo

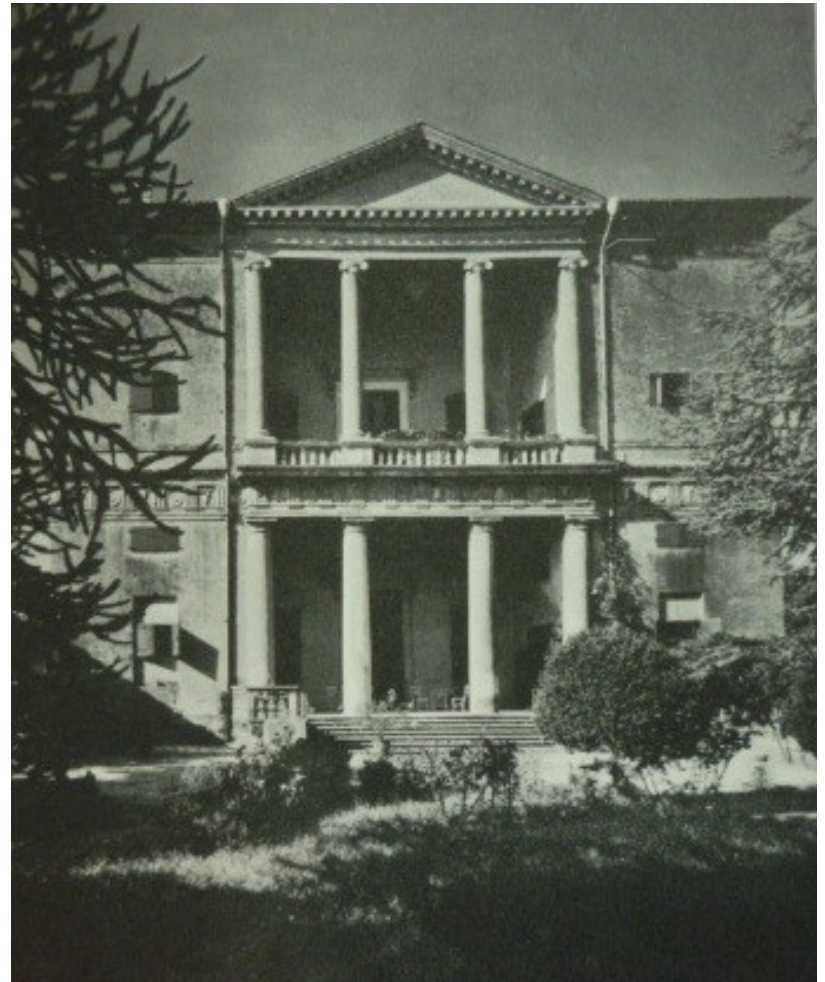

Typ I

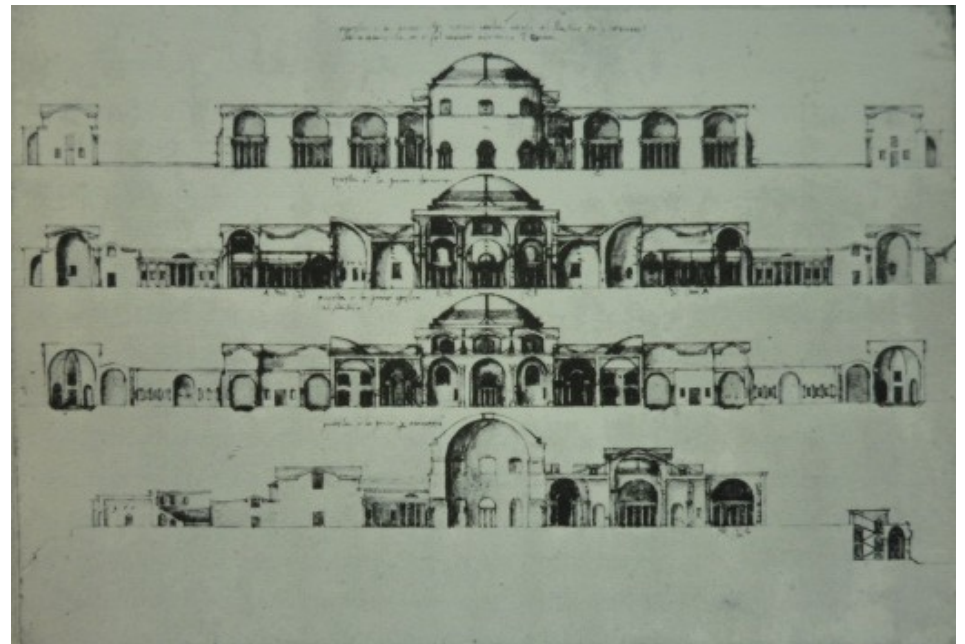
Villa Cornaro v Piombino Dese, 1560-1565

Villa Pisani, Montagnana, 1553-1555

Malcontenta, Villa Foscari,
před 1560

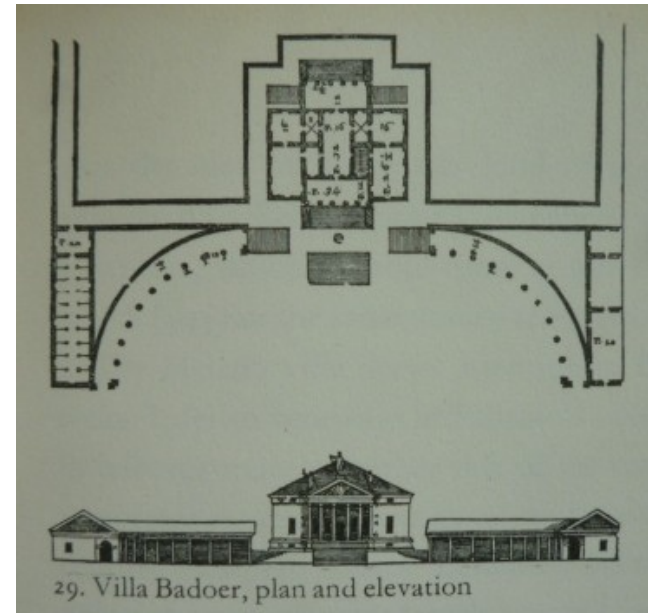
Caraccalovy lázně

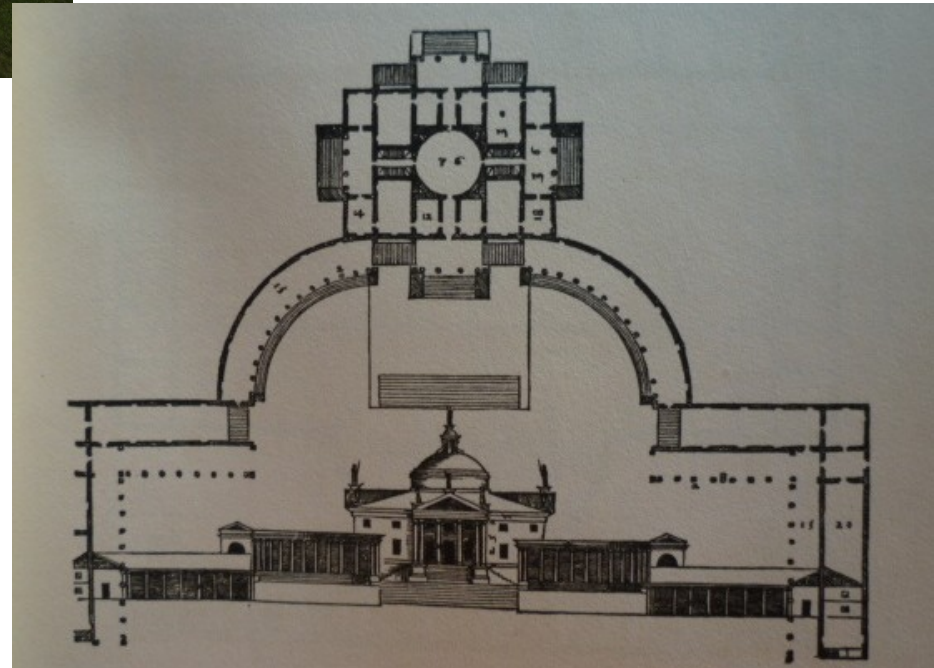
Typ II

Villa Barbaro v Maser, 155-1559, Villa Emo ve Fanzole, konec 50. let, Villa Badoer v Fratta Polesine, 1554-1563

Kačina,
Villa Trissino v Meledu
(projekt)

Atypické vily

- Villa Sarego v Santa Sofia di Pedemonte u Verony, 1568-1569

II. Kniha: Kap. XII. O členění venkovských domů

- *Po nalezení veselého, příjemného, **pohodlného** a zdravého pozemku se přistoupí k jeho ladnému a **pohodlnému** rozčlenění. Na venkově se žádají dva druhy staveb, jeden pro pána a jeho čeleď a druhý pro správu, uchovávání zásob a chov domácích zvířat-...tak, aby si oba druhy staveb navzájem nepřekážely*
- *Obydlí pána musí být vystavěno s ohledem na jeho rodinu a podmínky a udělá se tak jako ve městě...Přístřeší pro venkovské nářadí, na zásoby a pro zvířectvo se spojí s domem pána, aby se všude mohlo chodit pod střechou, aby pána neobtěžovaly ani deště, ani žhavé letní slunce při sledování jeho záležitostí, což bude také velmi užitečné proto, že se pod střechou uloží dříví...kromě toho budou tato loubí velkou ozdobou.*
- *Kůlny na seno budou obráceny k jihu nebo k západu, protože seno usušeno teplem slunce nebude ohroženo zapařením a zapálením*

- *Nesmí se stavět v údolích uzavřených mez horami, protože domy ukryté v údolích jsou kromě toho, že jsou zbaveny daleké vyhlídky a možnosti být viděny a že jsou bez jakékoliv **vznešenosti a velikosti**, pravým opakem zdraví, protože dešti, které se k nim sbíhají, otěhotnělá země vypouští výpary zhoubné duchu i tělu*

II. kniha, kap. XVI. O venkovském domě starých

- *Udělal jsem u všech venkovských staveb, a také u některých městských, štít na předním průčelí, v němž jsou hlavní dveře, protože takové štíty ukazují na vstup do domu a napomáhají značné velikosti a velkoleposti díla, protože se tímto způsobem stává přední část významnější než ostatní části, a kromě toho se v nich velmi pohodlně umísťují erby nebo zbraně stavebníků... Také staří jich používali na svých stavbách, jak je vidět na zbytcích chrámů a veřejných budov.*

Villa Emo

Villa Medici, Poggio a Caiano

Daniele Barbaro (ed.),
*M. Vitruvii Pollionis De
Architectvra Libri Decem,*
1567

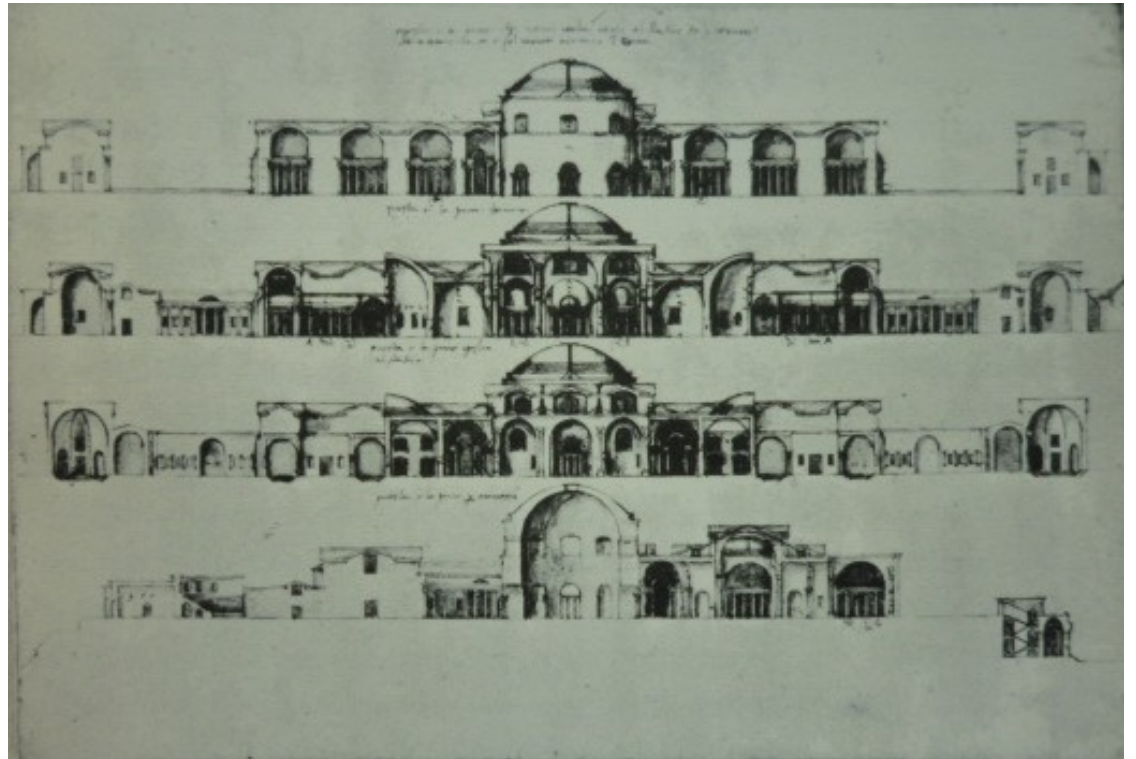
Vicenza, Villa Almerica (La Rotonda), 1550 – projekt, realizace před 1570

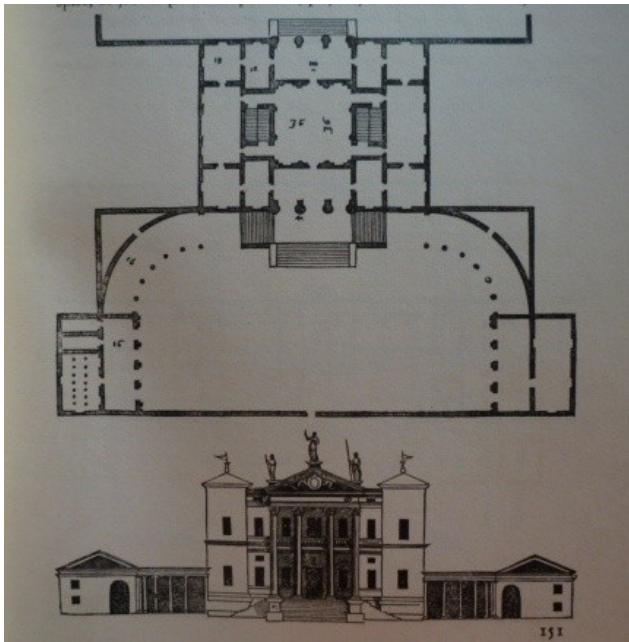
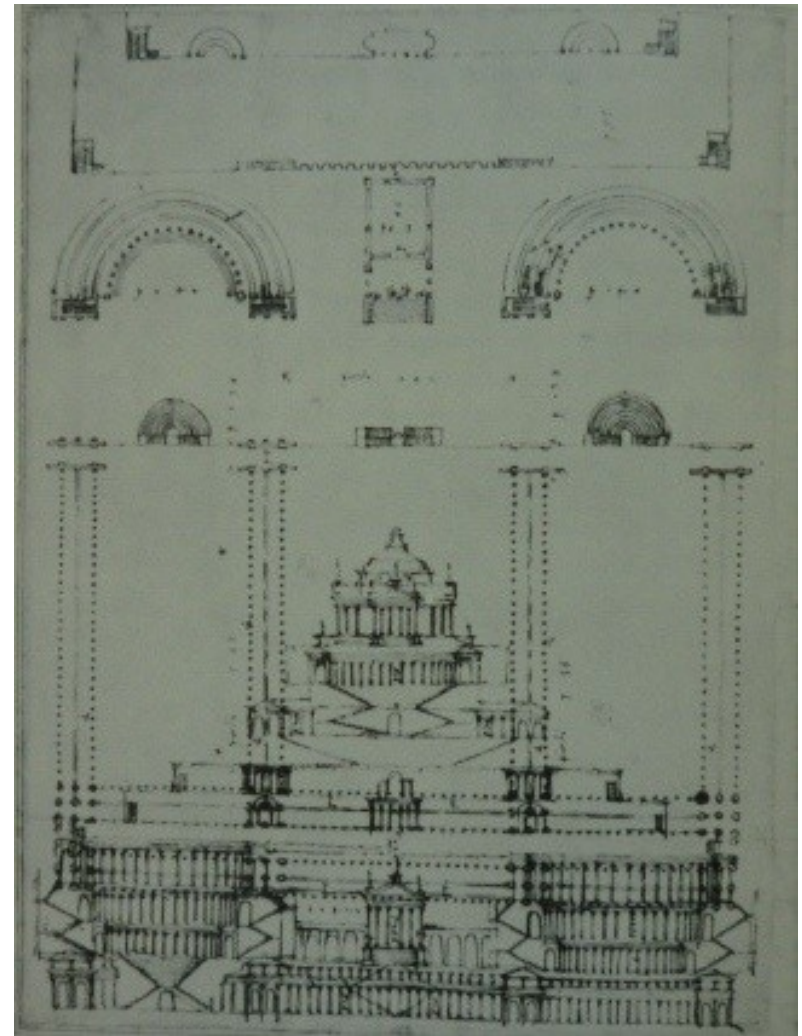
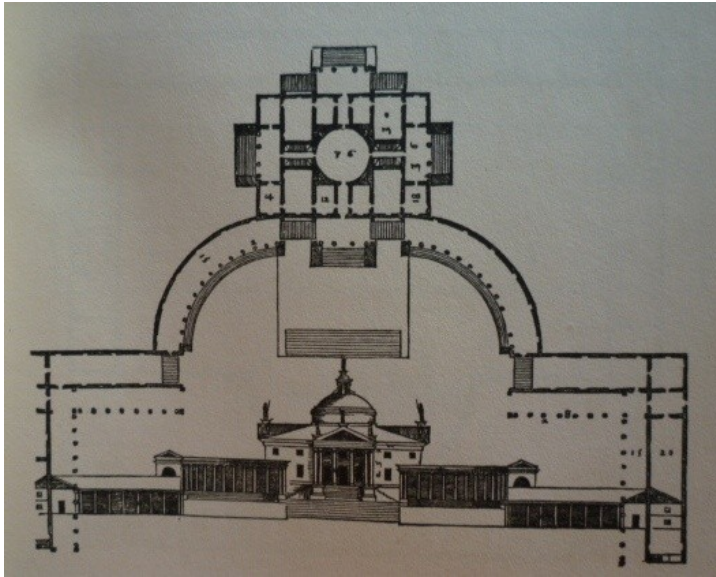
J. Ackermann: *to noble and classicize the villa*

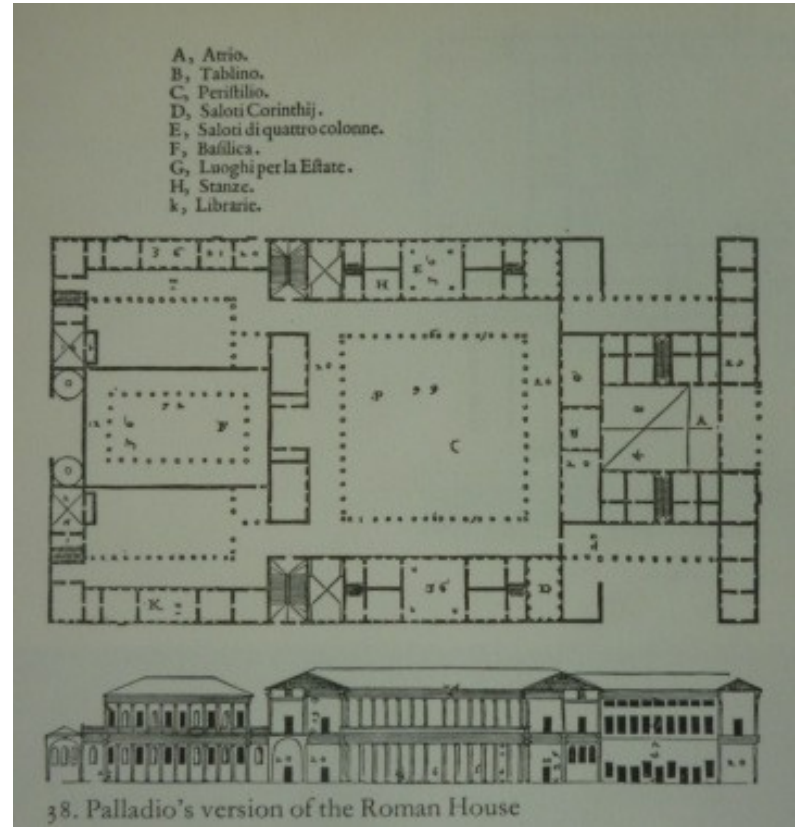
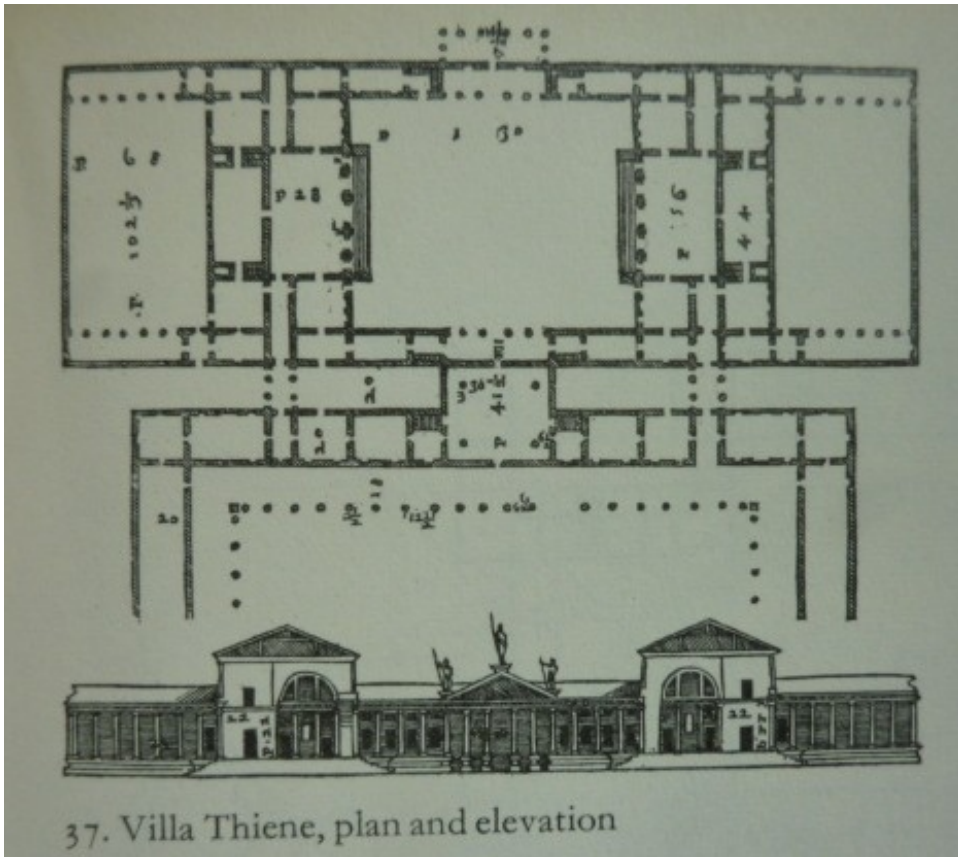

Villu Trissino u Meleda (projekt); Villa Thiene u Cigogni (projekt)
Chrám Fortuny v Praeneste - rekonstrukce AP

Villa Thiene, Quinto

Lonedo, Villa Godi, kolem 1540

V Lonedu, místě ve Vicenzské oblasti, je následující stavba pana Girolama de Godi, umístěná na pahorku s překrásnou vyhlídkou vedle řeky, která slouží lovu ryb.

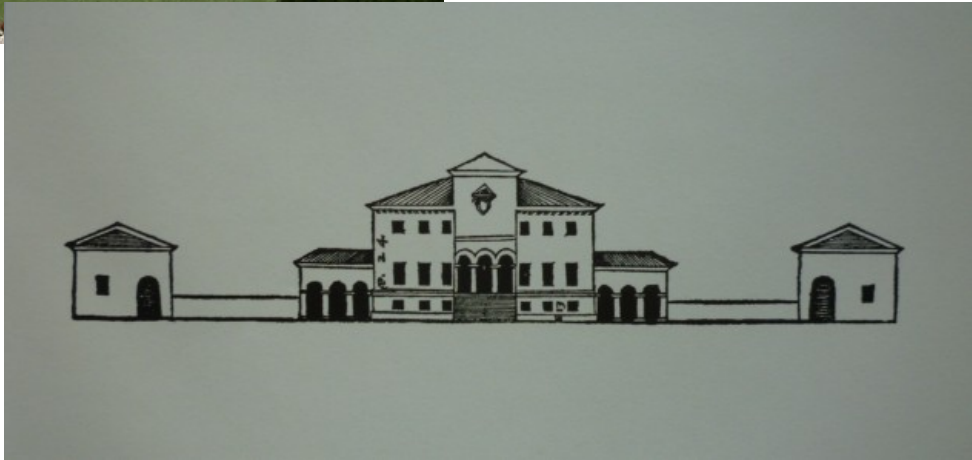

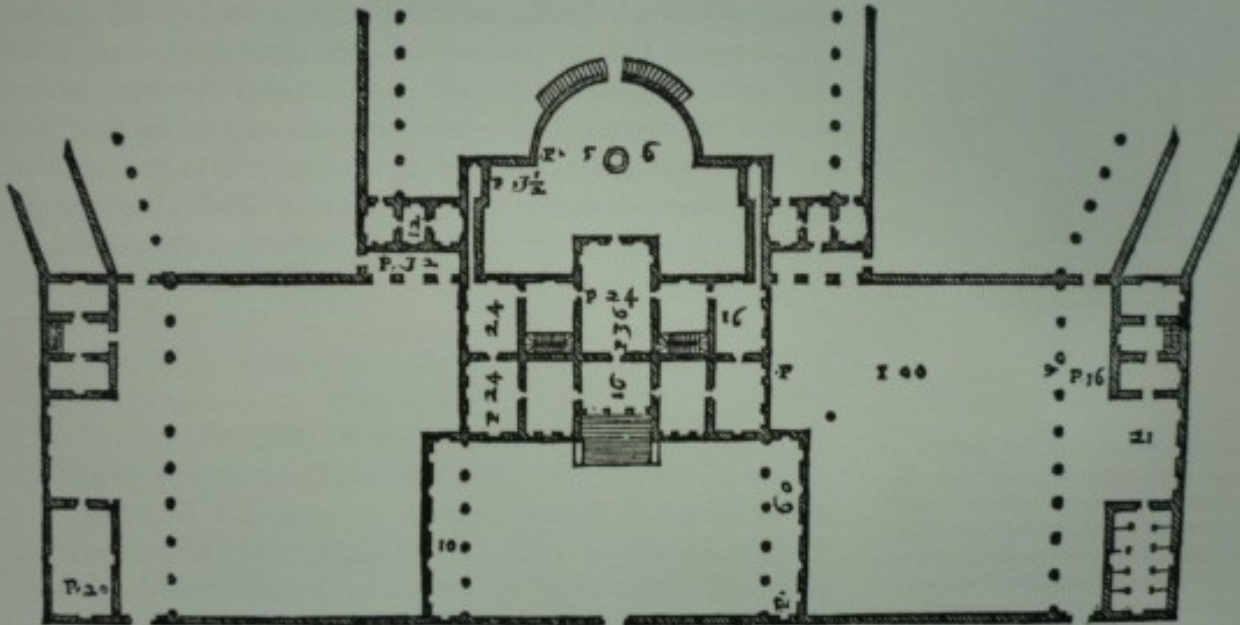
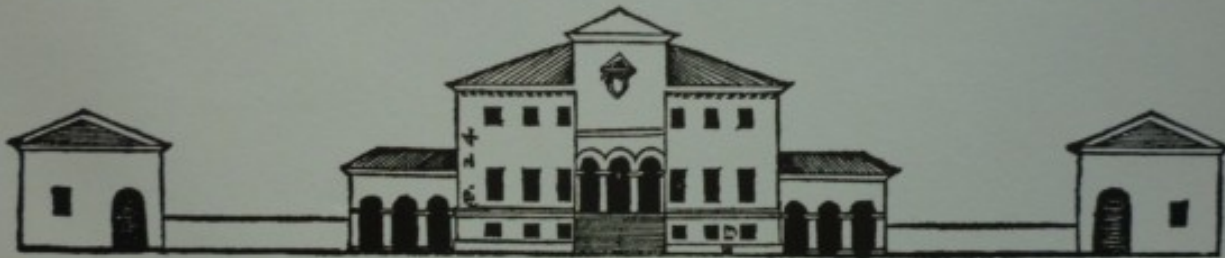

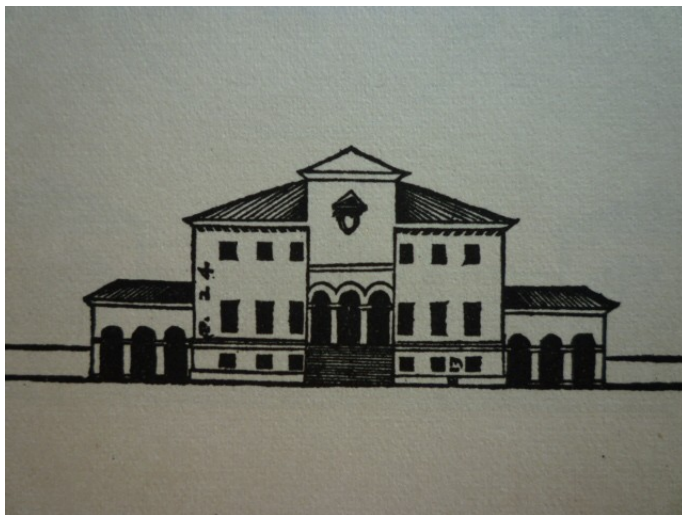
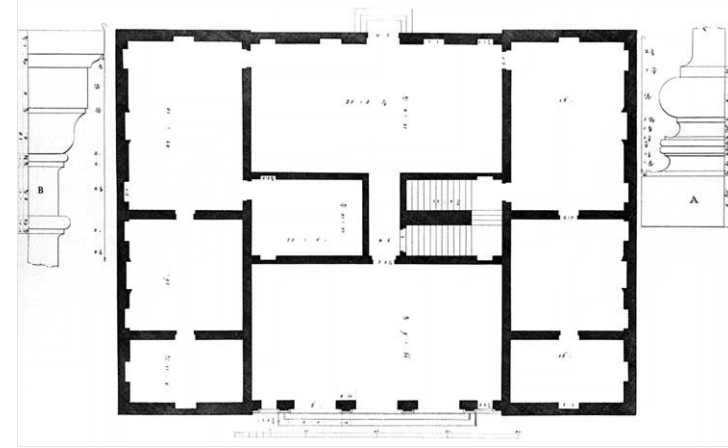

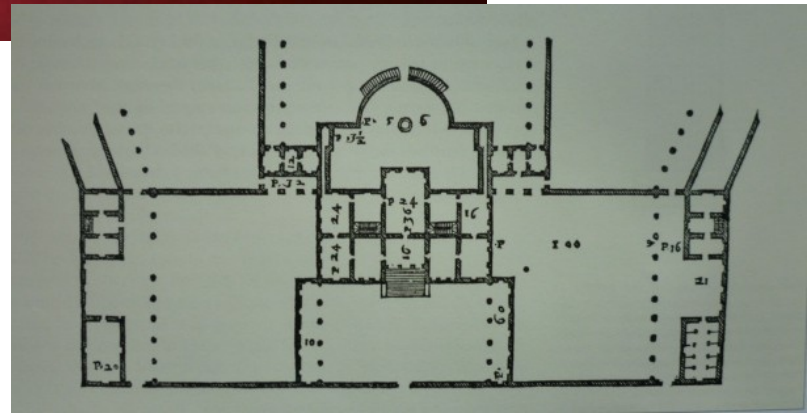

Villa Trissino, Cricolli u Vicenzy, 1538

Výmalba: Gualtiero z Padovy zv. Moschini; Agnolo del Moro; Giambattista Zelotti zv. da Verona
(...protože tento šlechtic, který je velmi soudný, nelitoval žádných nákladů, aby ji dovedl k té
výtečnosti a dokonalosti, jaká byla možná.)

Lonedo, Villa Piovene, 1539-1540

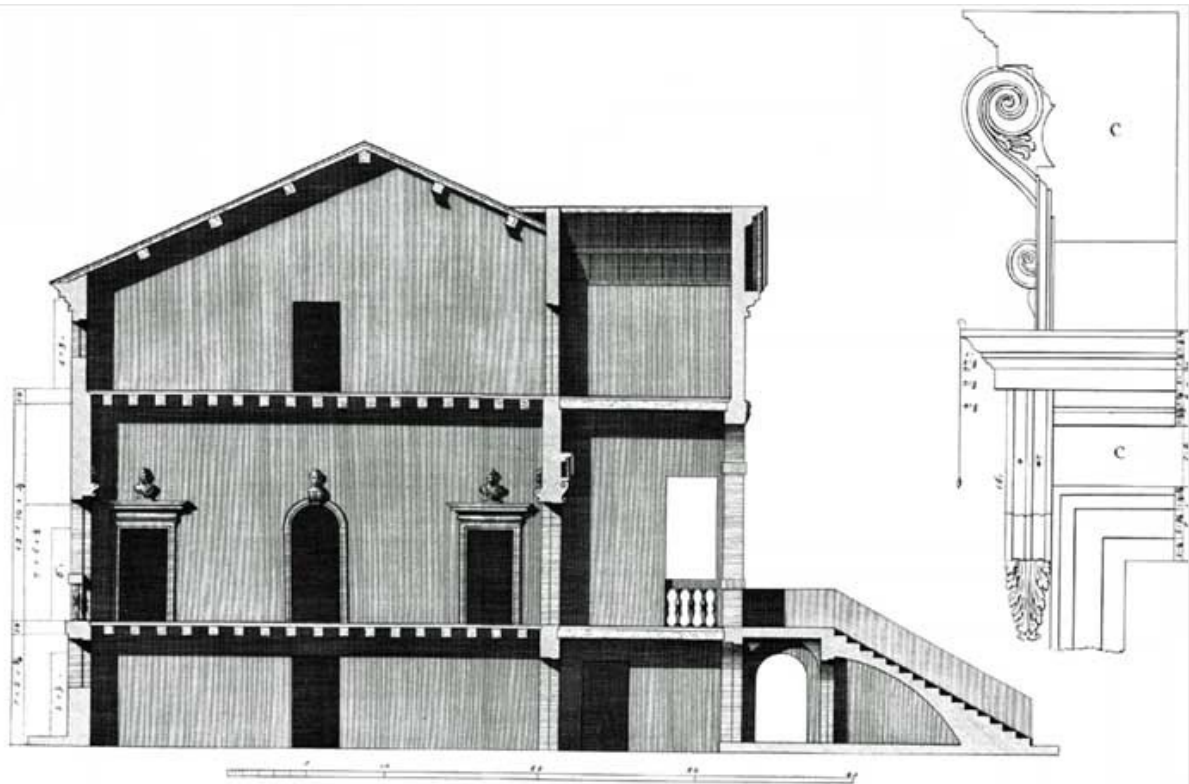

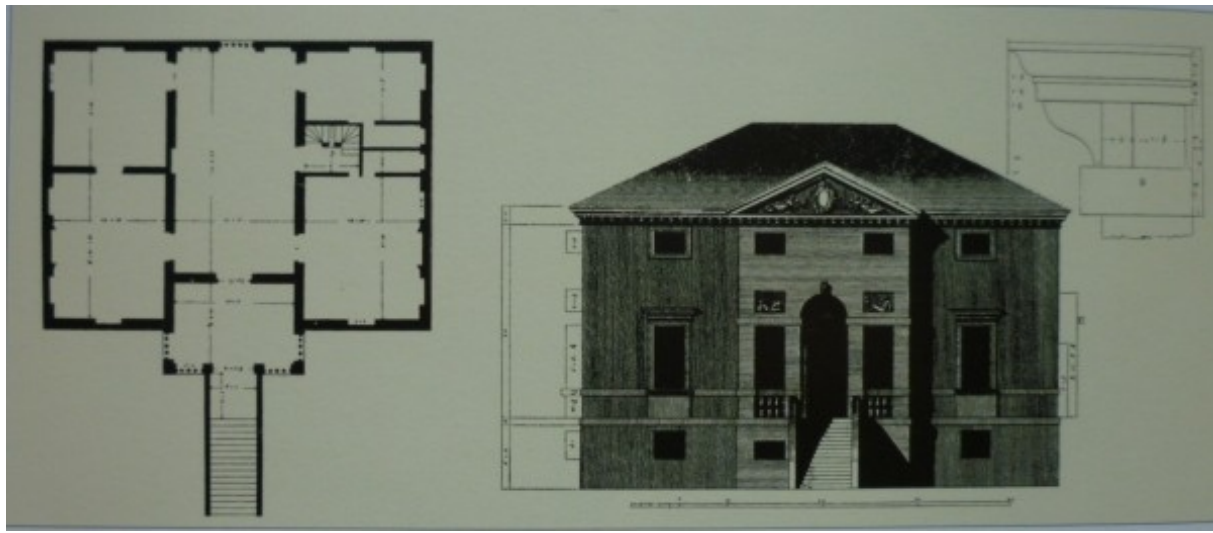

Montecchio, Villa Forni-Cerato, 1541–1542

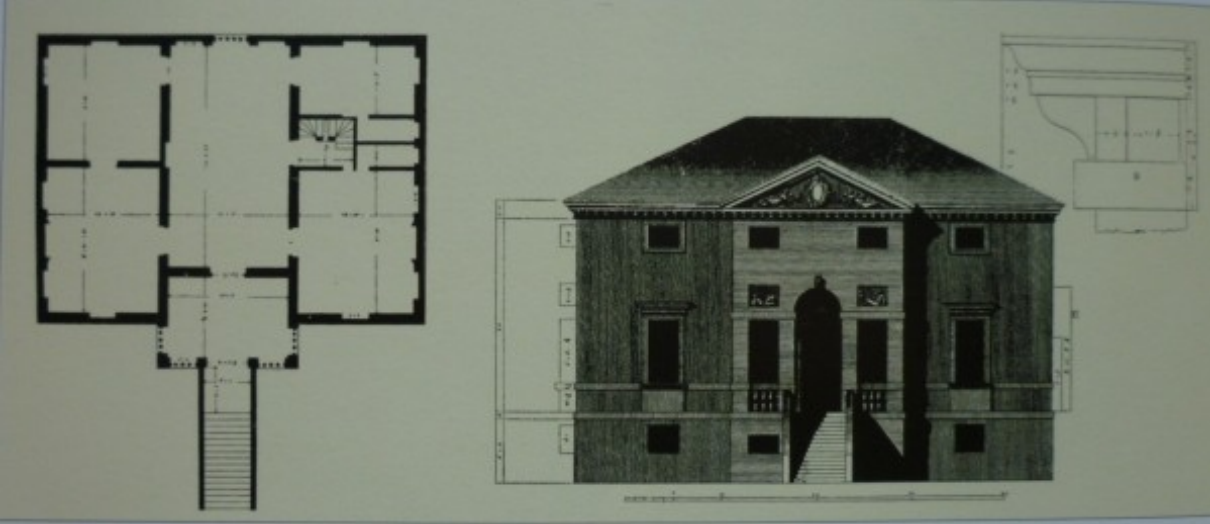

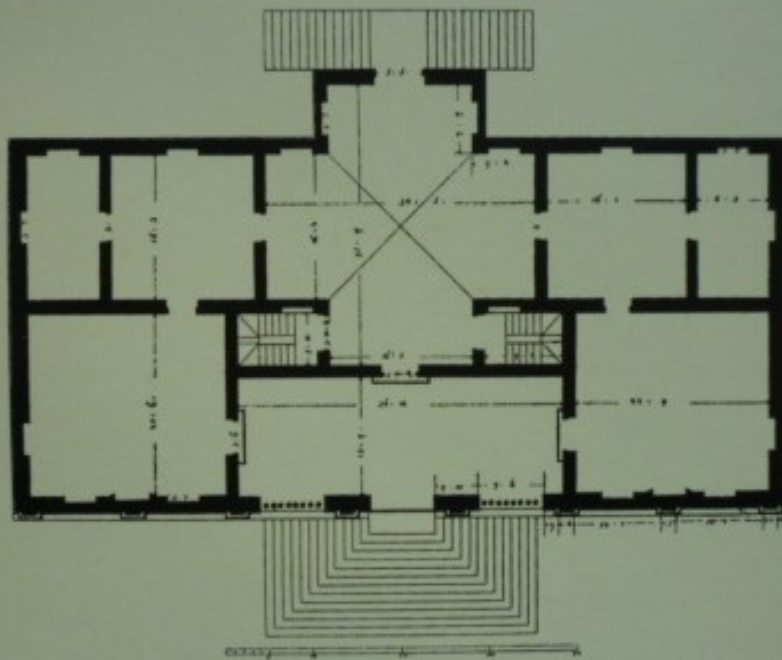

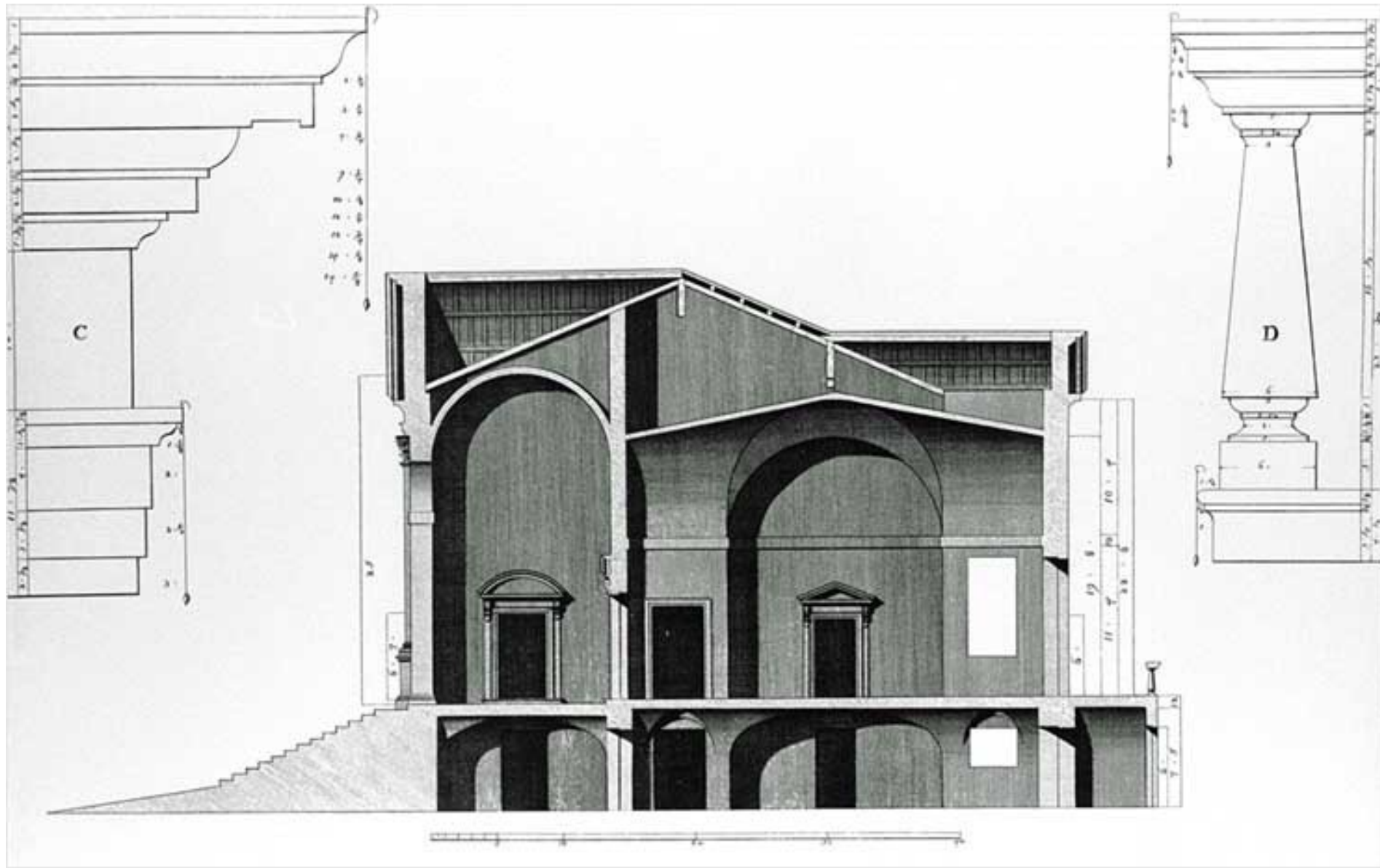

Bertesina u Vicenzy,
Villa Gazotti,
před 1545

Bagnolo u Vicenzy, Villa Pisani, po 1542 (zahradní průčelí)

LIBRO

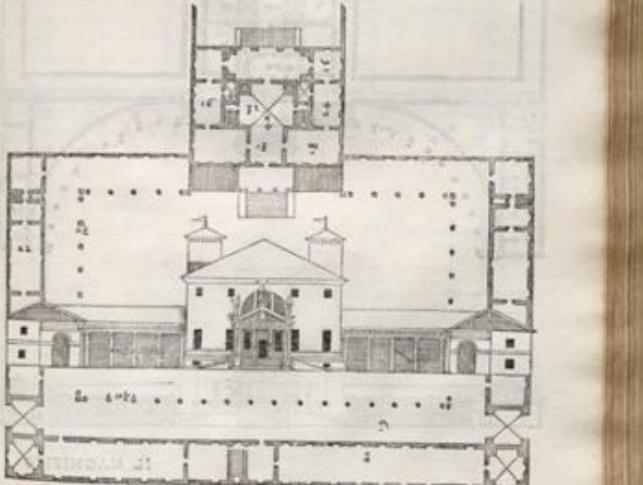
lira di ciò se n'averà il Sole per la riflessione de' raggi, si faranno eccessivi caldi, e per l'ombra continua disareranno le persone come stupide, e disattento colore, si dente uali entreranno, come per canali ristretti troppo fuote appesorate, e le non d'are un'qualità di uentosa densa, e mal sano. Facendo di migliori fabriche ogni un sito, che à temperata regione del Cielo sia ruotato, che ne da monti impugna una ombra, nè per lo perscorer del Sole in qualche rope uicina quali di due Soli forte, e nell'vno, e nell'altro caso farà perfissimo l'habitaru. E finalmente nell'ckigger il sito di Villa tutte quelle considerazioni si deono hauere, che si hanno nell'ckigger il sito di una Città non sia altro che una certa casa grande, e per lo contrario la città sia.

DEL COMPARTIMENTO DELLE CASE
di Villa. Cap. XIII.

TROVATO il sito lieto, ameno, comodo, e sano si attenderà all'eleganza e comoda compartitione sua. Due sorti di fabriche si richiedono nella Villa, l'una per l'habitatione del Padrone, e della sua famiglia: l'altra per gouernare, e custodire l'entrata, & gli animali della Villa. Però si दौरа comporre il sito in modo che ne quella à quest'altra quella sia di impedimento. L'habitatione del padrone deve esser fatta, hauendo riguardo alla sua famiglia, e conditione, e alla Città, e ne habbiamo di sopra trattato. I coperti per la colè di Villa si faranno abilitate entrata, & à gli animali, & in modo congiunti alla casa del padrone, che in ogni indare al coperto: accio che nè le pioggie, nè gli uentosi Sciti della State il fumo di uia uolare, e ne ogni cosa il che farà uicino di grandissima utilità per riporre al coperto le altre cose della Villa, che si passeranno per la pioggia, e per il Sole: oltre che riposeranno molto ammansato. Si riguarderà ad alloggiare commodamente, e senza ai gli huomini all'uso della Villa appiccati gli animali, e l'entrata, e gli stiuuanti. Le uie, del Gastalozze de' lauoratoz deono esser in luogo accomodato, e pronto alle Roda di tutte l'altre parti. Le stalle per gli animali da lauoro, come buoi, e cauali, uolte dall'habitatione del Padrone, accioche da quella siano lontani i letami: e per molto caldo, e chiari. I luoghi per gli animali che fruttano, come sono porci, uasellani, e simili, si collocheranno secondo le qualità, e nature loro: & in questo si dente che in diuersi paesi si coltuma. Le Cantine si deono fare in terra, tinchiate, lommio, e da ogni lauore, e fentore, e deono haueer il lume da Levante, ouero da Settentrione, haueudo da altra parte, oue il Sole possa scaldare i uasi, che in tal portano di si disconteranno di bolle, e si guasteranno. Si faranno alquanto pendenti al mezzo, e solo di terrazzo, ouero siano lafricate in modo, che guardandoli il uino, possa esse ucci, doue bolle il uino si riposeranno sotto i coperti, che si faranno appresso dente cauali, che le loro spine siano al quanto più alte del buco superiore della Botte, e accioche per maniche di corò, o canali di legno si possa il uino di detti Tinacci mandar nelle botte. I Granari deono haueer il lume uerso Tramontana, perchè à quello modo i grani non potranno esser presto riscaldati: ma dal uento raffreddati da uagante si conseruano, e non si aueranno que gli animali, che si fanno grandissimo nocamento. Il fuso, o panimento loro deue essere di terrazzo, ponendoli haueer, o almeno di tavole: perchè per il toccar della calce il grano si guasta. L'altre fabriche ancora per le dente cagnini alla medesima parte del cielo deono riguardare. Si ueni guarderanno al Mezzogiorno, ouer al Ponente, perchè dal calore del Sole si partecola, che si fiabolliano, & accendano. Gli instrumanti, che bisognano, s'ino in luoghi accomodati sono di coperto a Meridie. L'Aradonà deue esse esposta al Sole, spaziosa, & ampia, battuta, & alquanto colata nel uento, o almeno da una parte haueer i poetici, e accioche nelle repentine pioggie si conduere presto al coperto: e non farà troppo uicina alla casa del Padrone, perchè sono lontana, che non possa esse ueduta. E tanto balli haueer dente in istantanea l'line del compartimento loro. Resta, che (come io ho promesso) io spargi di qualche abito, che facendo dente istantioni ho ordinate in Villa.

SECONDO.
DE I DISEGNI DELLE CASE DI VILLA DI ALCORNI
nobili Venetiana. Cap. XIII.

LA FABBRICA, che figure è in Bagnolo lungo due miglia lontano da Lorigo Ca delio del Vicentino, & è de' Magnifici Signori Conti Vintore, Marco, & Daniele fra tello de' Pisani. Dall'vna, e l'altra parte del cortile si sono le stalle, le cantine, i granari, e simili altri luoghi per l'uso della Villa. Le colonne de' ipostici sono di ordine Dorico. La parte di mezzo di questa fabrica è per l'habitatione del Padrone: il panimento delle prime stanze è alio da terra forte piedi: sotto uino le cucine, & altri simili luoghi per la famiglia. La Sala è in uolto alta quanto larga, e la metà più à quella altezza grane ancho il uolto delle loggie. Le stanze sono in folato alte quanto larghe: le maggiori sono lunghe un quadro e due terzi le altre un quadro e mezzo. Et è da auerirsi che non si ha hanno molta consideratione nel mettere le scale minori in luogo, che habbiano lume uisio (come habbiamo ricordato nel primo libro) perchè non haueudo esse à ferire, & non à luoghi di sotto, & à quelli di sopra, i quali serouano per granari, ouer merati, di ha hanno riguardo principalmente ad accomodare bene l'ordine di mezzo il quale è per l'habitatione del Padrone, e de' fratelli, e le Scale, che à quelli due parti portano, sono poste in luogo amissimo, come si uede ne i disegni. E ciò farà detto ancho per aueranza del prudente lettore per tutte le altre fabriche seguenti di un'ordine solo: per cioche in quelle che ne hanno due bell'ordine ornati uero che le Scale siano lucide, e poste in luoghi comodi: e dico due: perchè quello, che à sotto terra per le cantine, e simili usi, e quello che à nella parte di sopra, serue per granari, e merati non chiamo ordine principale, per non darsi all'habitatione de' Gentiluomini.

LA SEGVENTE

DE I

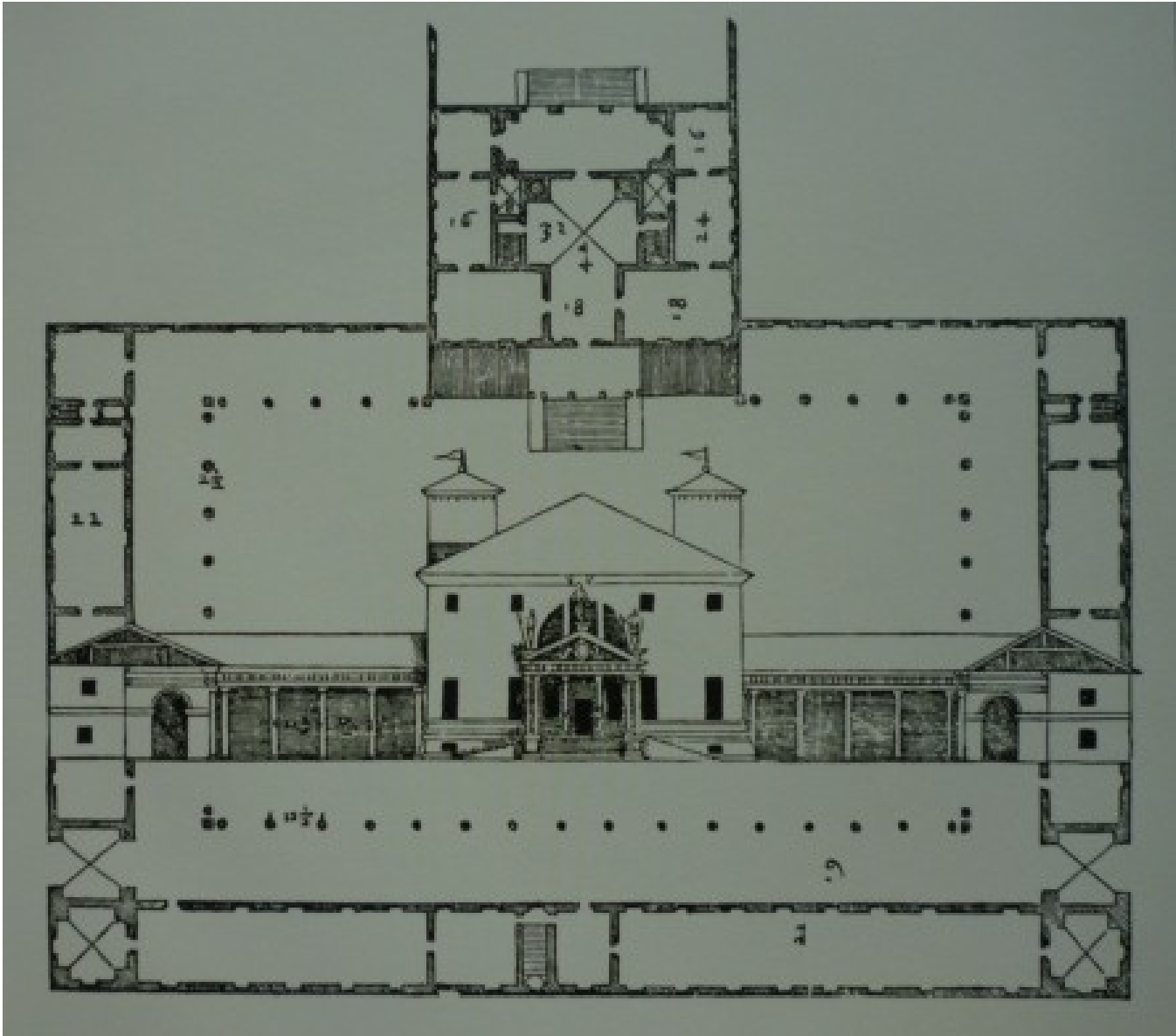

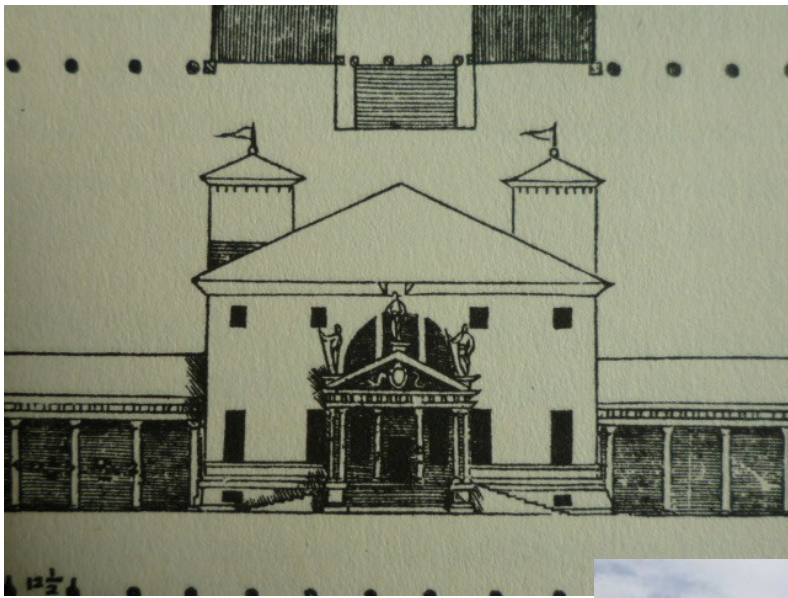

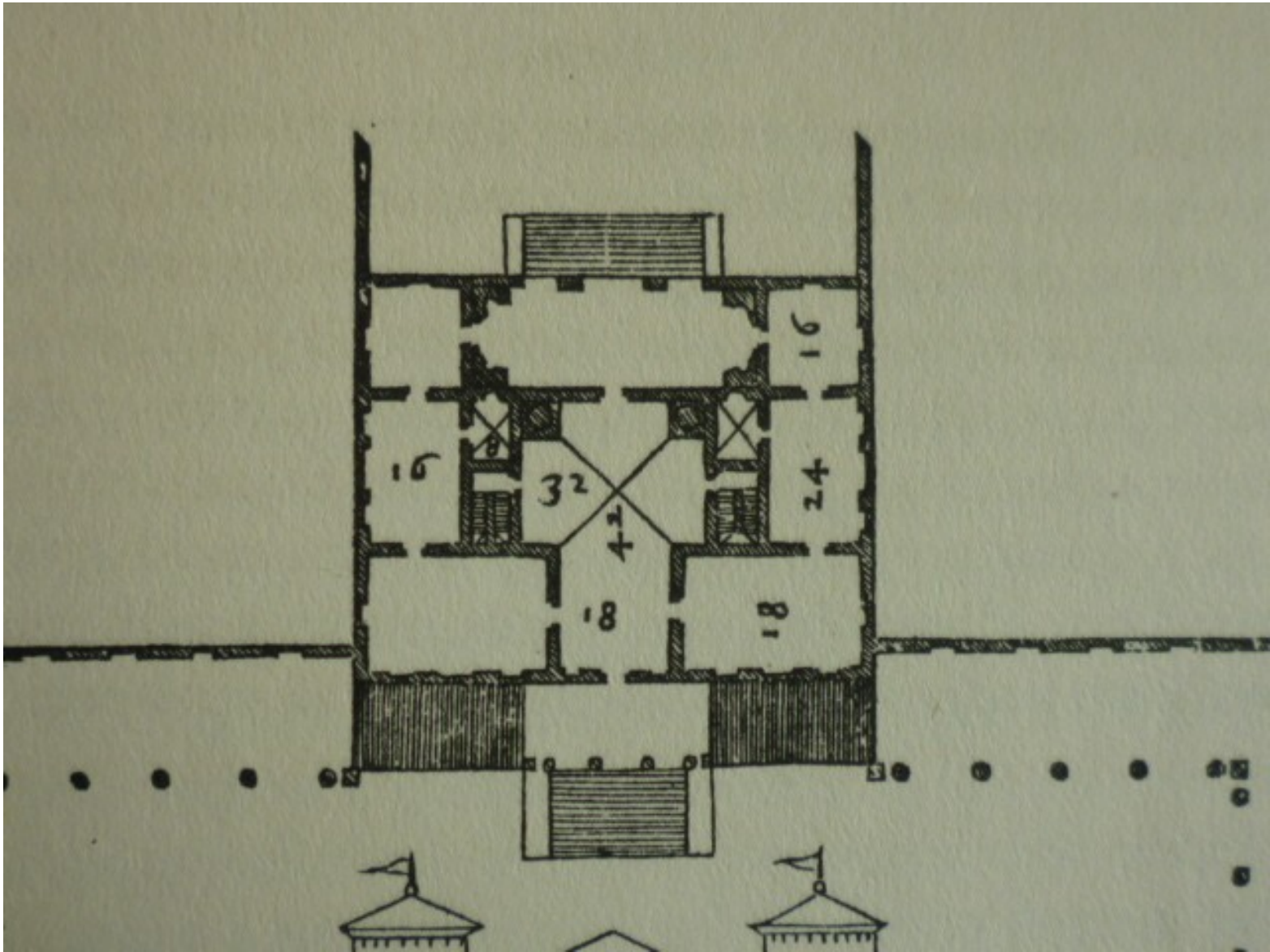

TAVBA, která následuje, je v Bagnolo, místě vzdáleném dvě míle od zámku Lonigo v obvodu Vicenzy, a patří vznešeným pánům bratřím Vittorioví, Marcovi a Danielovi, hrabatům de'Pisani.¹⁰³ S obou stran dvora jsou stáje, sklepy, sýpky a jiné podobné místnosti pro potřebu venkova. Sloupy loubí jsou dorského řádu. Střední část této stavby slouží jako obydlí pána; dlažba prvních pokojů je nad zemí vysoko sedm stop; pod nimi jsou kuchyně a jiné podobné místnosti pro čeled. Sál je klenutý, vysoký půl druhé své šířky; této výšky dosahuje také klenba loggia. Pokoje jsou zastropeny a vysoké jako široké; větší jsou dlouhé čtverec a dvě třetiny, ostatní čtverec a půl. A je třeba upozornit, že se nevěnovala velká pozornost umístění menších schodišť tak, aby měla přímé světlo (jak jsme připomněli v první knize), protože mají sloužit jen místnostem dole a nahoře, které slouží jako sýpky nebo polopatro; přihlíželo se hlavně k dobrému uspořádání středního patra, které slouží jako obydlí pána a cizinců; schodiště, které vede k tomuto patru, je umístěno na místě nejvhodnějším, jak je vidět na kresbách. A toto je řečeno také pro upozornění moudrého čtenáře vzhledem k následujícím stavbám o jednom podlaží, protože u těch, která mají dvě krásná a ozdobená, jsem dbal toho, aby byla schodiště světlá a umístěná na pohodlném místě, a říkám dvě proto, že to, které je pod zemí a slouží sklepům a podobným potřebám, a to, které je v hořejší části a slouží jako sýpky a polopatro, nepovažuji za hlavní podlaží, protože nepatří k obydlí šlechticů.

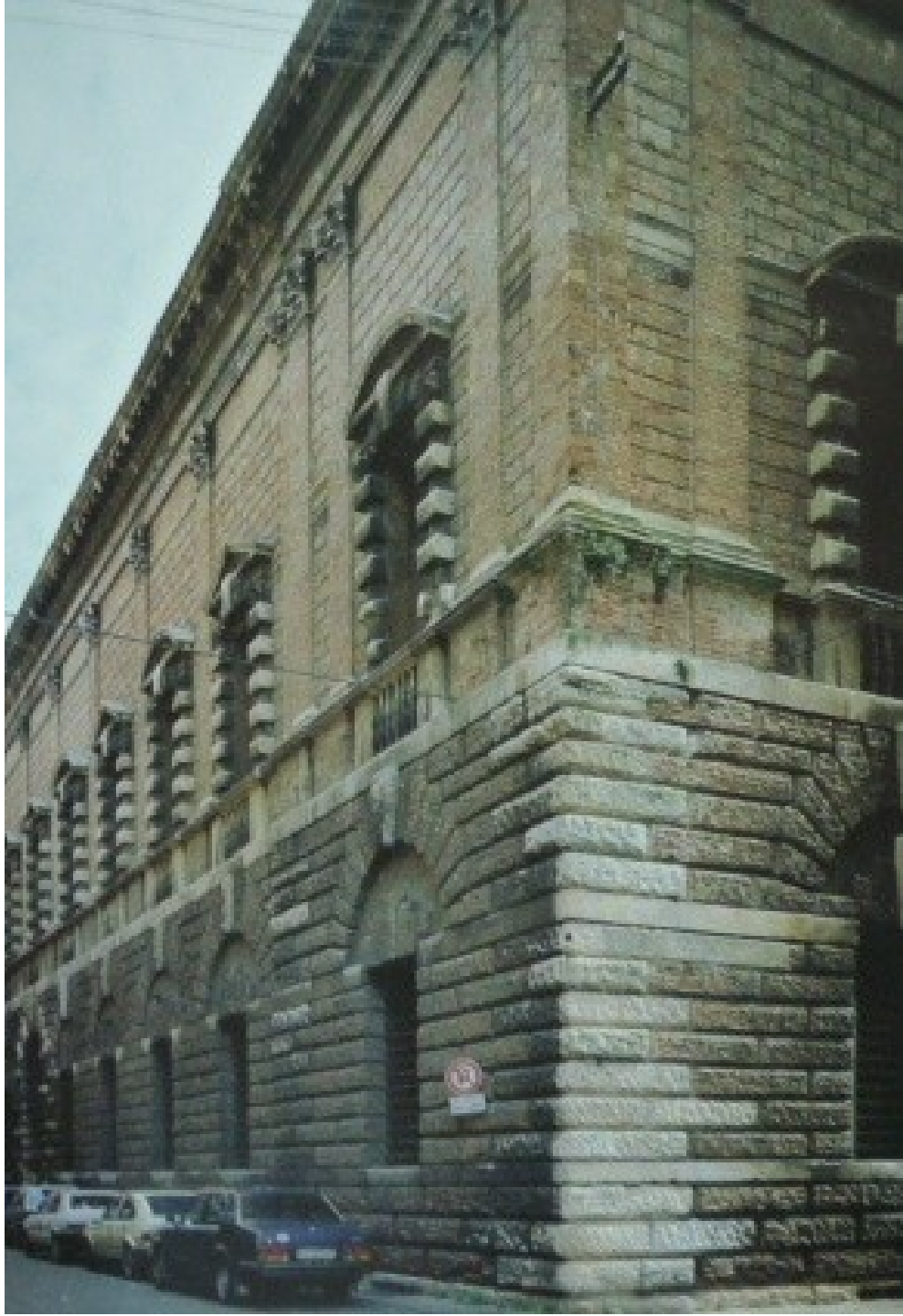
Quinto, Villa Thiene, projekt kolem 1546

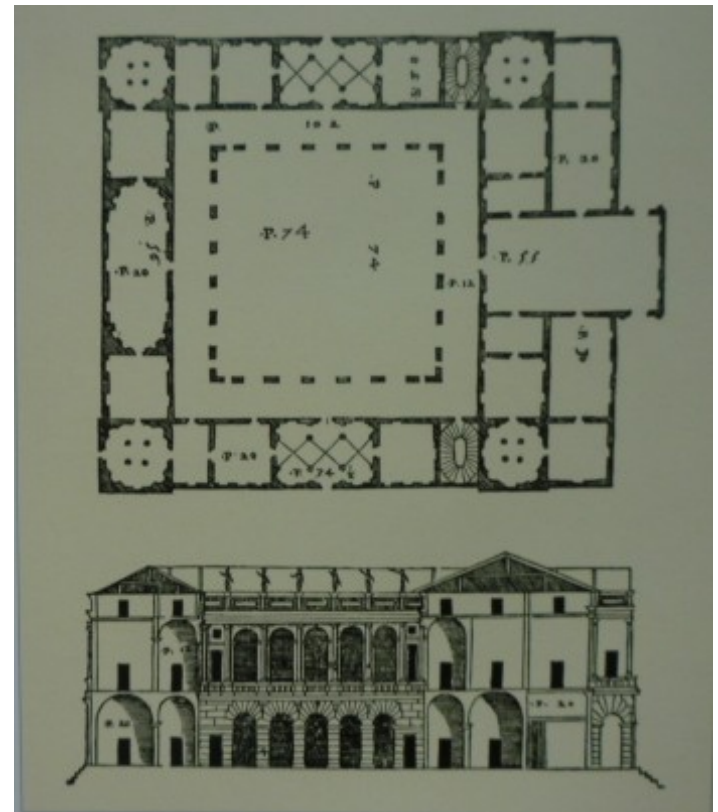
- *poloha je velmi krásná, protože má z jedné strany Tesinu a z druhé dosti velké rameno této řeky*

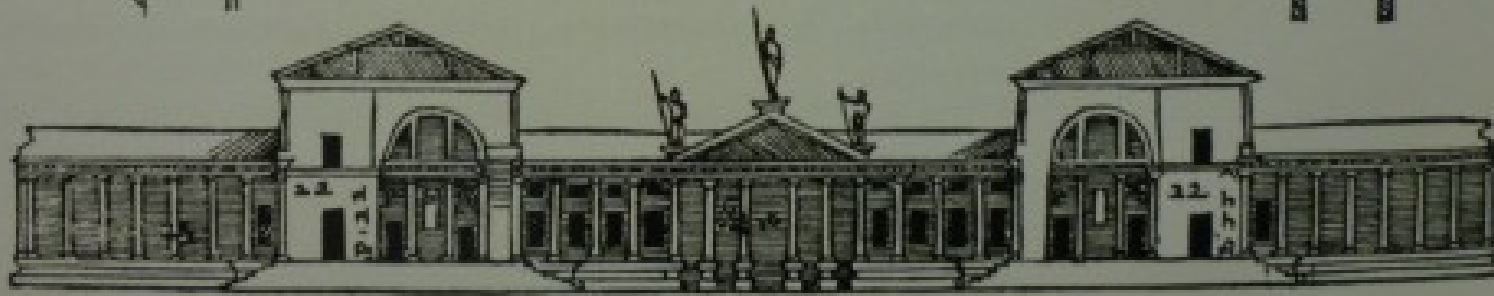
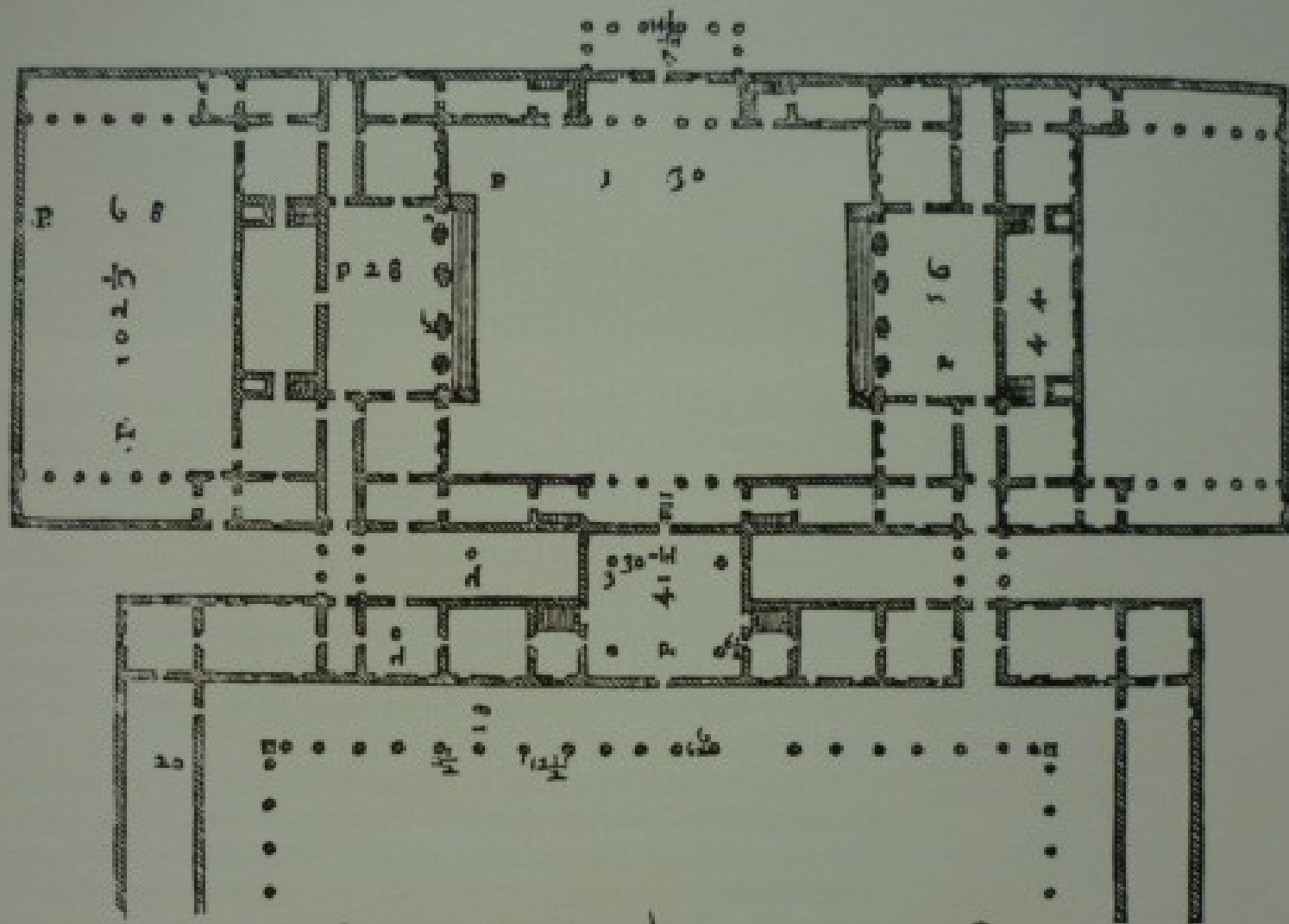

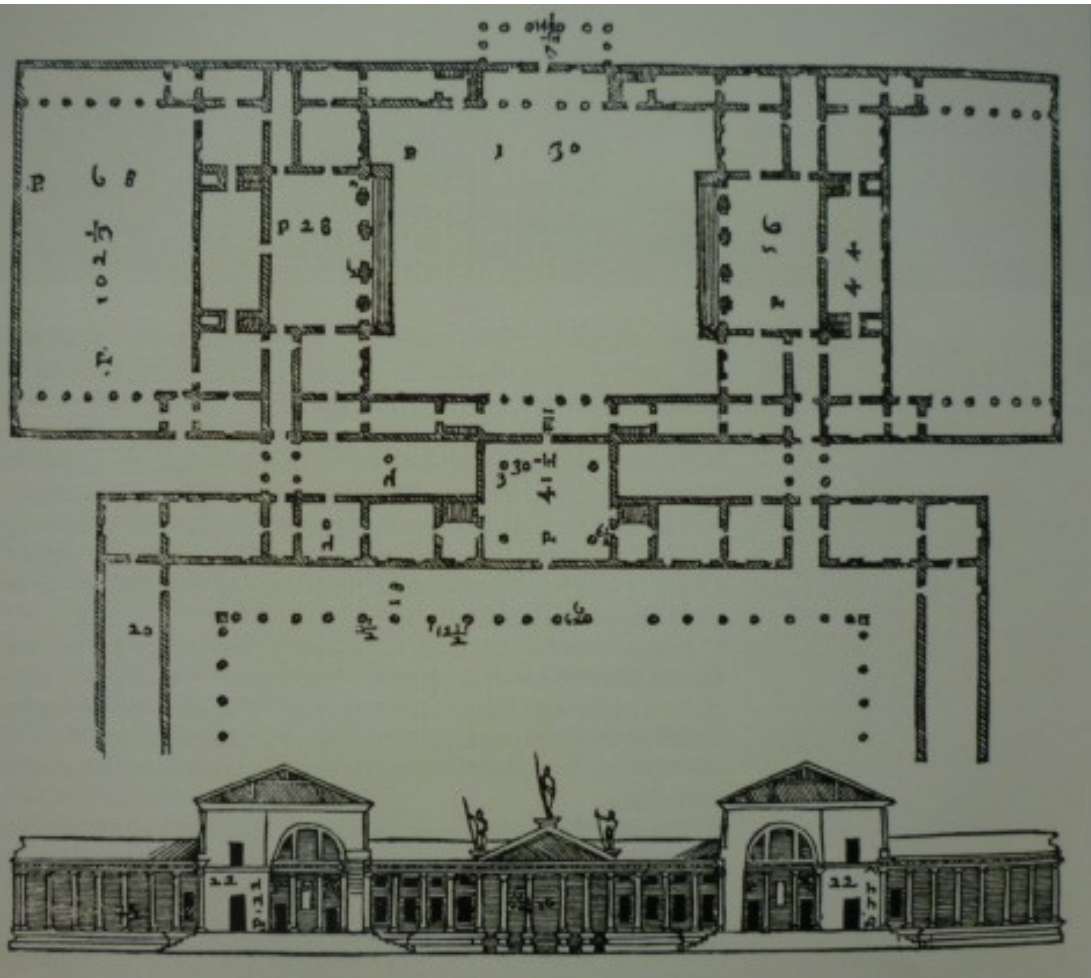
Vicenza, Palazzo Thiene
1542 zadal hrabě Marcantonio de
Thiene
Palladiovi – smlouva
1552 – Alessandro Vittoria zdobí
místnosti obou podlaží

Tento palác má loggii před bránou dórského řádu; tou se vchází do jiné loggie, a z té do nádvoří, které má po stranách dvě loggie; po obou stranách těchto loggií jsou byty. Proti vstupu je loggie podobná vstupní loggii, z níž se vchází do atria se čtyřmi sloupy a z toho do nádvoří, které má loubí dórského řádu a slouží potřebě venkova...

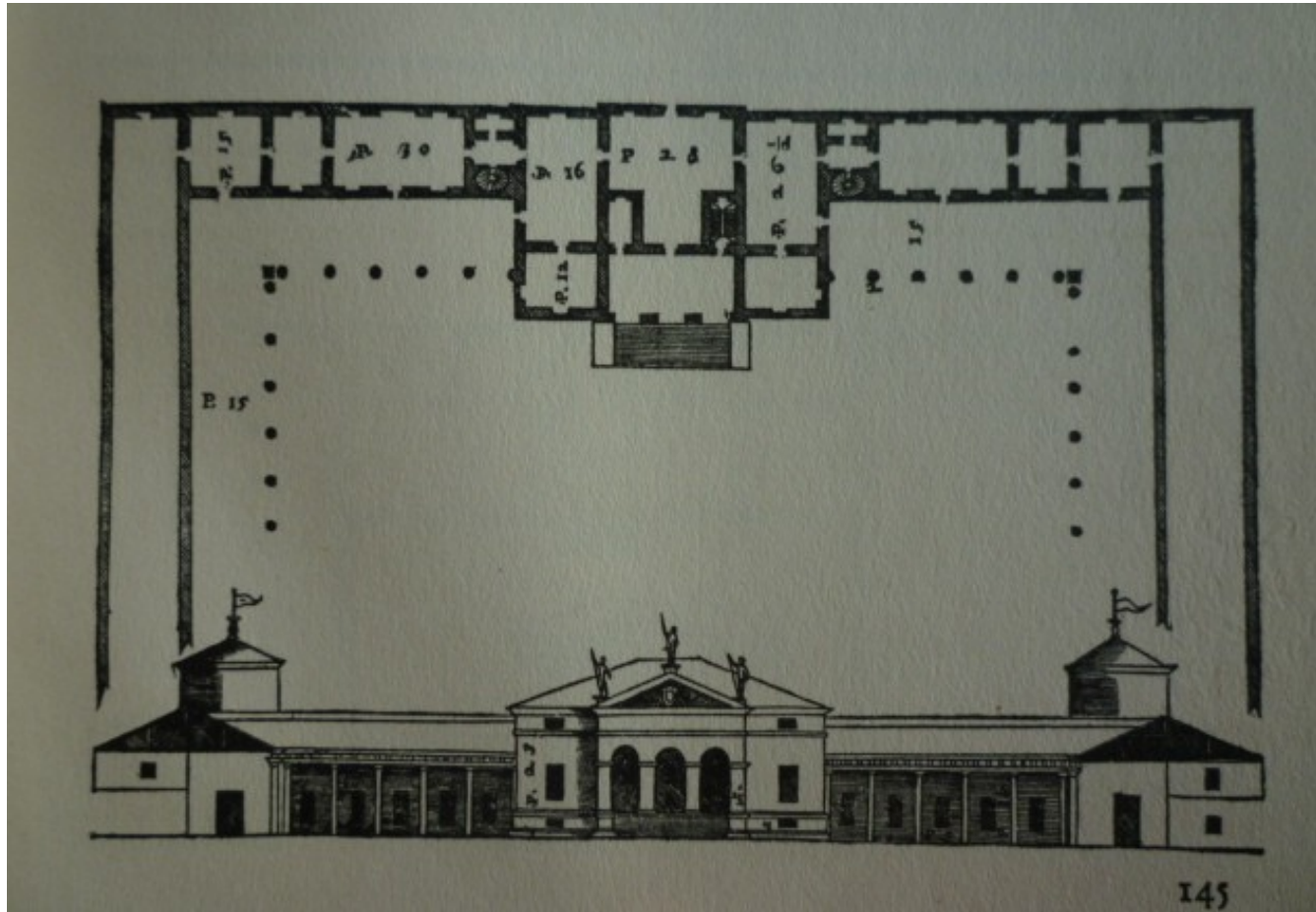

Finale de Agugliano u Vicenzy, Villa Saraceno, kolem 1546

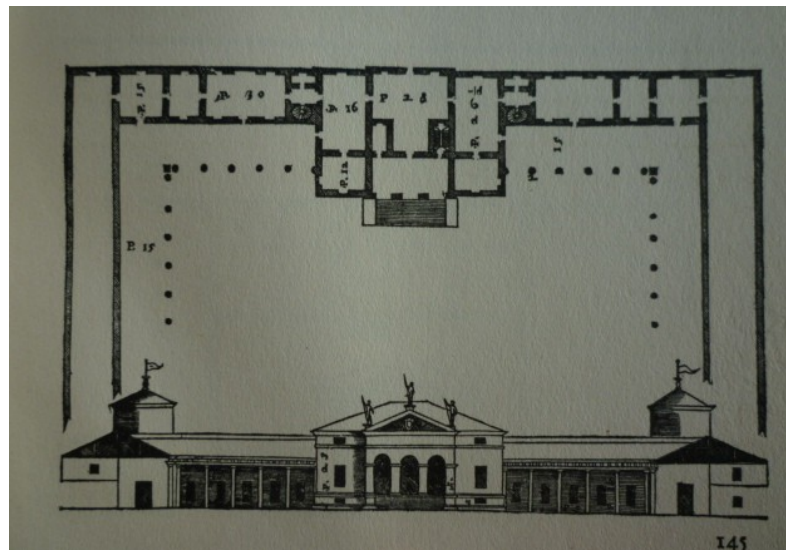

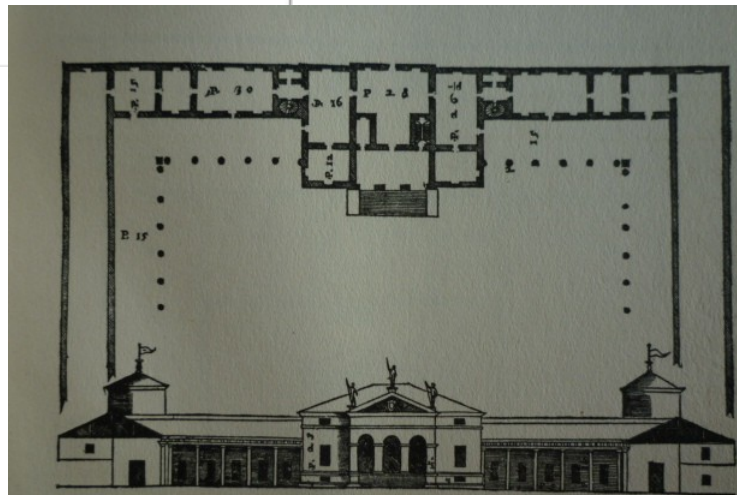
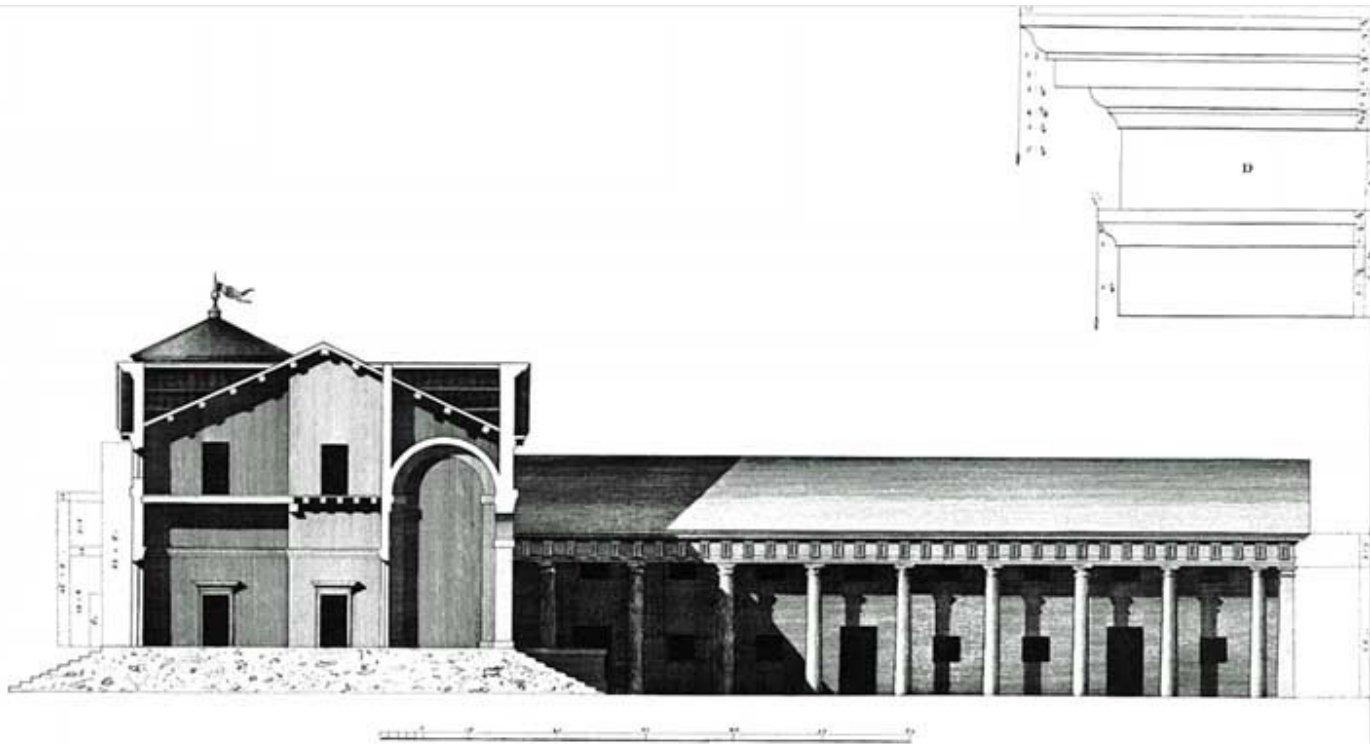
Finale de Agugliano u Vicenzy, Villa Saraceno, kolem 1546

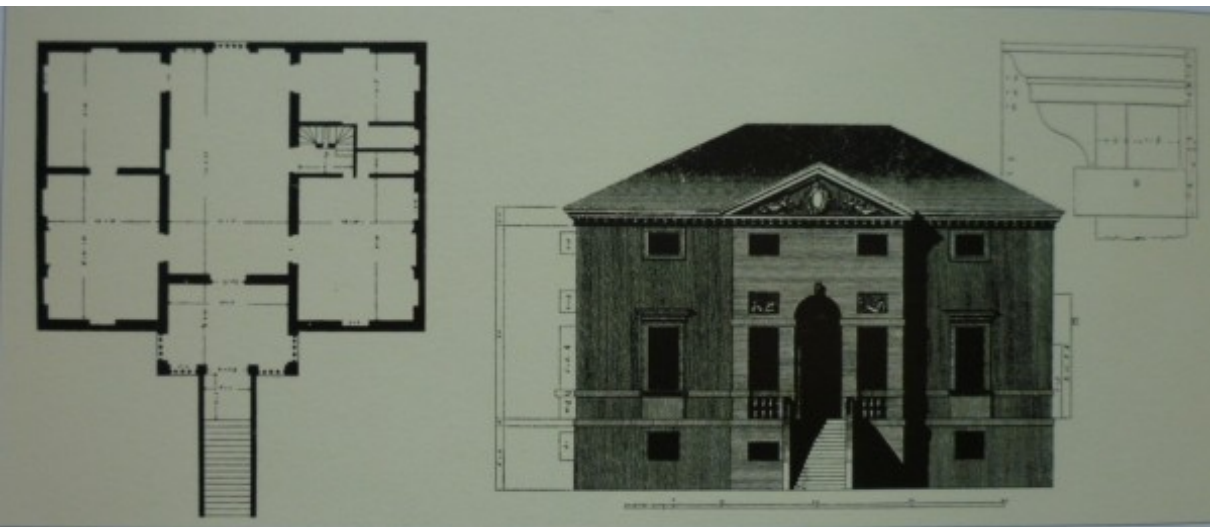

- ...podlaha pokojů se zdvihá nad zemí 5 stop; větší pokoje jsou dlouhé čtverec a pět osmin a **vysoké jsou jako široké** a jsou zastropeny. Tato **výška pokračuje** také v sále; komory vedle loggie jsou klenuté, výška jejich kleneb **je stejná** jako pokojů; dole jsou sklepy a nahoře sýpka, která zabírá celou plochu stavby. Kuchyně jsou mimo dům, ale přesto tak připojeny, že vypadají pohodlně. Z obou stran jsou místnosti nutné pro potřebu vesnice.

Villa Forni-Cerato - Villa Saraceno - Villa Gazotti

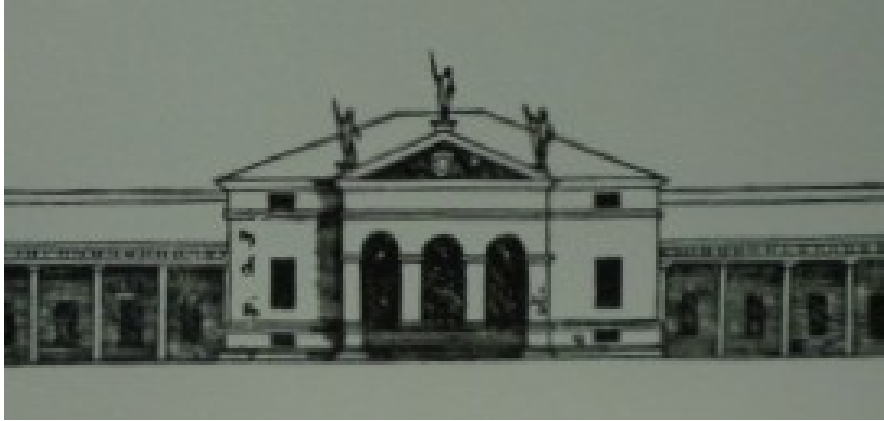

Poiana Maggiore u Vicenzy, Villa Poiana, 1548–1549

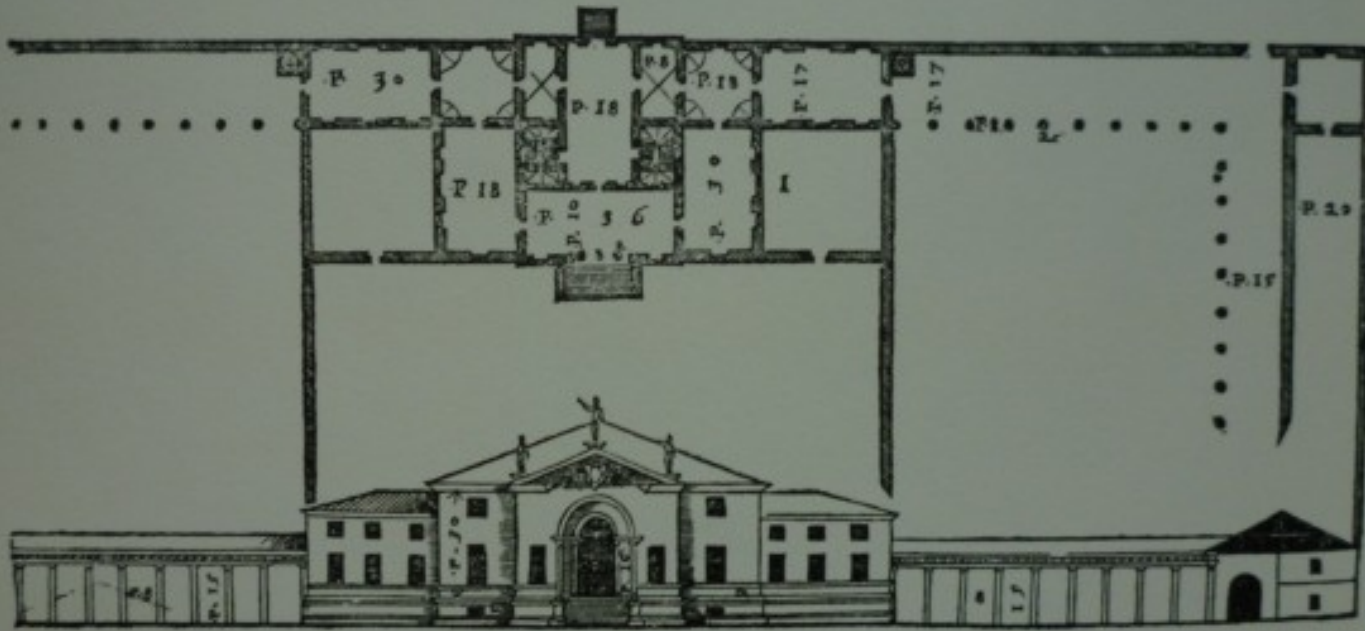

Bonifazio Poiana (Bartolomeo Ridolfi)

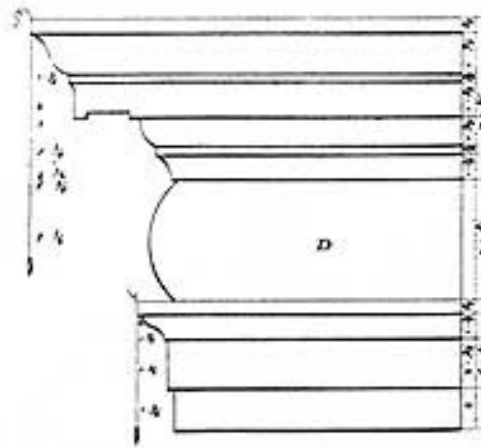
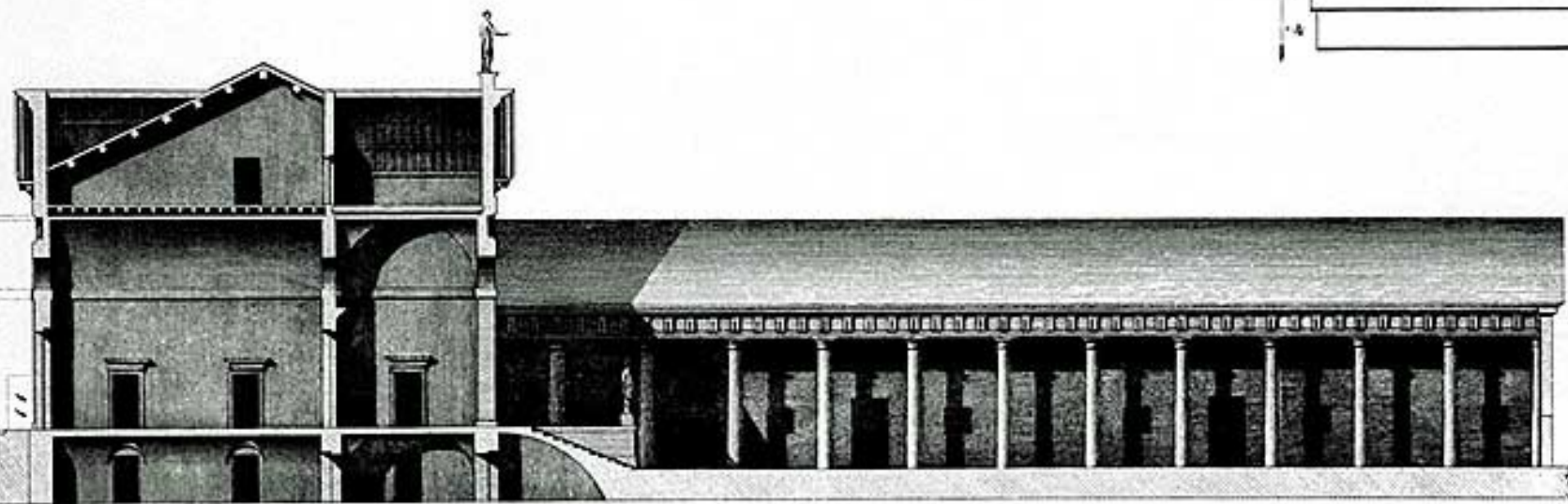

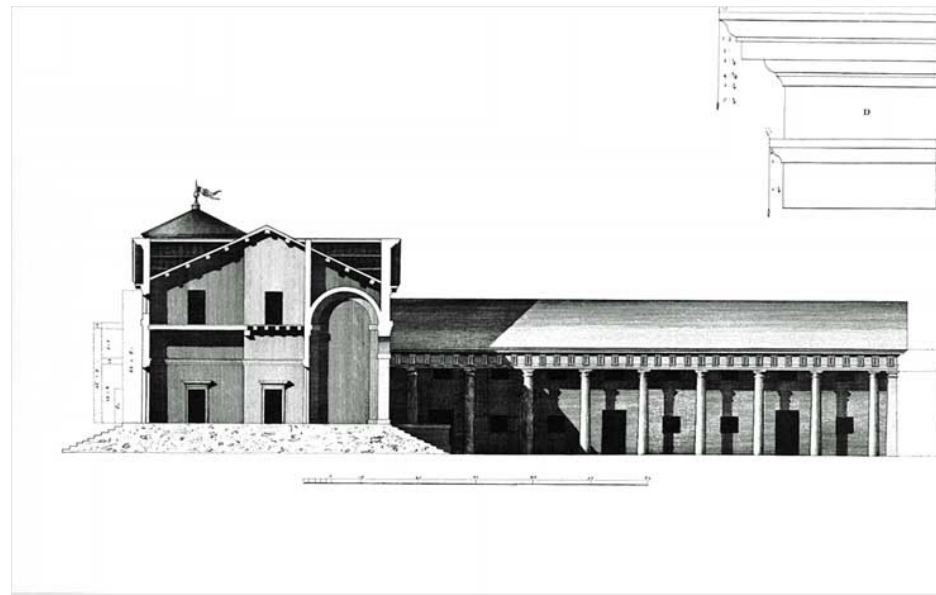
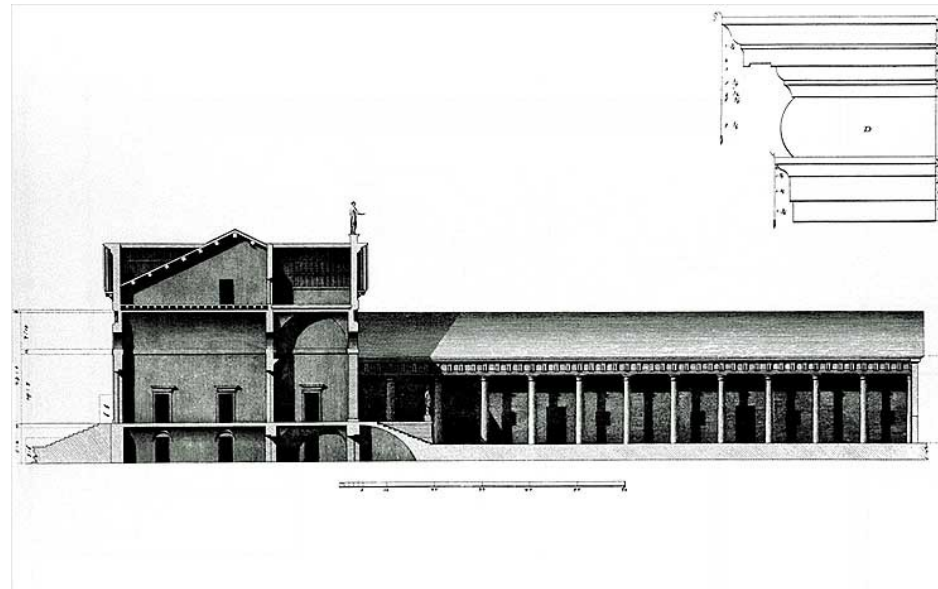

Villa Poiana – Villa Saraceno

Villa Poiana - Villa Forni-Cerato - serliana

Anselmo Canera, Obětování
– kryptoporrét rodiny
Bonifacia Poiana v hlavním sále